

Examining the Lived Experiences of Researchers in Using Scientific Social Networks: A Phenomenological Study

Leila Khalili^{id}

Associate Professor, Department of Knowledge & Information Science, Faculty of Education & Psychology, Azarbaijan Shahid Madani University, Tabriz, Iran (**Corresponding author**).
l.khalili@azaruniv.ac.ir

Leila PourMohammad^{id}

Master of Science in Knowledge & Information Science, Faculty of Education & Psychology, Azarbaijan Shahid Madani University, Tabriz, Iran. www.noor1412@gmail.com

Behboud Yarigholi^{id}

Associate Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Education & Psychology, Azarbaijan Shahid Madani University, Tabriz, Iran. b.yarigholi@azaruniv.edu

Abstract

Purpose: The aim of this research is to analyze the experiences of researchers at Azarbaijan Shahid Madani University in using scientific social networks.

Method: The current study was conducted using a qualitative approach and the interpretive phenomenology method. The population for this research consisted of academic staff members from the university, and 20 samples were selected using the criteria-based purposeful sampling method to gather their experiences. The interviews were conducted in a semi-structured manner and continued until the theoretical saturation stage. The interviews were conducted in a semi-structured manner and continued until the theoretical saturation stage. The qualitative data obtained from the interviews was analyzed using the interpretive phenomenological approach based on Van Manen's six-stage model, which was done manually.

Findings: Based on the research findings, 349 codes were extracted from the lived experiences of the researchers, resulting in 180 semantic units and 29 categories. Finally, four themes were derived from 29 categories. The theme of how researchers become acquainted with scientific social networks encompasses eight categories: familiarity through conferences and workshops, introduction through colleagues and friends, searching in search engines, reading articles about these networks, membership in the networks, familiarization through other social networks, introduction through professors of academic courses, and receiving informative emails from scientific networks. The themes related to the contexts and reasons for using these networks are classified into three categories: scientific relations, searching for scientific resources, and sharing scientific findings. The theme of the capabilities of scientific networks was classified into eleven categories, including: keeping researchers' information up to date, managing resources and citations, introducing and identifying other researchers, accessing information in the database,

Cite this article: Khalili, L., PourMohammad, L. & Yarigholi, B. (2023). Examining the Lived Experiences of Researchers in Using Scientific Social Networks: A Phenomenological Study. *Sciences and Techniques of Information Management*, 9(3): 391-430. <https://doi.org/10.22091/STIM.2022.8656.1870>

Received: 2023-03-25 ; **Revised:** 2023-05-02 ; **Accepted:** 2023-06-10 ; **Published online:** 2023-09-21

© The Author(s).

Article type: Research

Published by: University of Qom.

establishing communication and cooperation, sharing information, facilitating career and scientific opportunities, ranking researchers, network settings, network representativeness and accreditation, and creating an online resume. The theme of barriers and challenges was divided into seven categories: lack of precise identification of researchers, language barriers, financial burden, reduction of specialized space, need for appropriate time, ignorance and lack of skills, and receiving a lot of boring emails.

Conclusion: The features and resources offered in scientific social networks are the primary reasons for their usage. Researchers' increasing familiarity with the capabilities of these networks and addressing their shortcomings will lead to broader usage of this online scientific community space.

Keywords: Researchers, Phenomenology, lived Experiences, Azarbaijan Shahid Madani University, Scientific Social Networks, Academia, LinkedIn, Mendaly, ResearchGate.

واکاوی تجارب زیسته پژوهشگران در استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی: مطالعه پدیدارشناختی

لیلا خلیلی

دانشیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران
(نویسنده مسئول). l.khalili@azaruniv.ac.ir

لیلا پورمحمد

کارشناسی ارشد، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران. www.noor1412@gmail.com

بهیود یاری‌قلی

دانشیار، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران.
b.yargholi@azaruniv.edu

چکیده

هدف: هدف این پژوهش واکاوی تجارب زیسته پژوهشگران دانشگاه شهید مدنی آذربایجان در استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی است.

روش: پژوهش حاضر با رویکرد کیفی و به روش پدیدارشناسی تفسیری انجام شد. جامعه این پژوهش اعضای هیأت علمی دانشگاه شهید مدنی آذربایجان بودند، که ۲۰ نفر به صورت نمونه‌گیری هدفمند ملاک‌مدار، انتخاب شده و تجربیات آن‌ها أخذ گردید. مصاحبه‌ها به صورت نیمه‌ساختاریافته انجام شد و تا مرحله اشباع نظری ادامه یافت. به‌منظور تحلیل داده‌های کیفی به‌دست آمده از مصاحبه‌ها، از رویکرد پدیدارشناسی تفسیری مبتنی بر مدل شش مرحله‌ای ون منن، به‌صورت دستی استفاده شد.

یافته‌ها: براساس یافته‌های پژوهش، از تجارب زیسته پژوهشگران ۳۴۹ کد استخراج شده و در ۱۸۰ واحد معنایی و ۳۹ مقوله قرار گرفت. در نهایت از ۲۹ مقوله، چهار تیم استخراج گردید. تیم نحوه آشنایی پژوهشگران با شبکه‌های اجتماعی علمی شامل ۸ مقوله (آشنایی از اطلاع‌رسانی در همایش‌ها و کارگاه‌های آموزشی، معرفی از طریق همکاران و دوستان، جست‌وجو در موتورهای کاوش، مطالعه مطالبی در مورد شبکه‌های اجتماعی علمی، عضویت در شبکه‌های اجتماعی علمی، آشنایی از طریق شبکه‌های دیگر، معرفی از طریق اساتید دوره تحصیلی، دریافت ایمیل‌های اطلاع‌رسانی از شبکه‌های علمی) بود. تیم زمینه‌ها و دلایل استفاده از شبکه‌های اجتماعی در سه مقوله (مراودات علمی، جست‌وجوی منابع علمی و به اشتراک‌گذاری

پروژه حاضر برگرفته از: پایان‌نامه کارشناسی ارشد لیلا پورمحمد، با عنوان **واکاوی تجارب زیسته پژوهشگران در استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی: مطالعه پدیدارشناسی**. ارائه شده در دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه شهید مدنی آذربایجان است.

استناد به این مقاله: خلیلی، ل.، پورمحمد، ل.، یاری‌قلی، ب. (۱۴۰۲). واکاوی تجارب زیسته پژوهشگران در استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی: مطالعه پدیدارشناختی. *علوم و فنون مدیریت اطلاعات*، ۳۹(۳): ۳۹۱-۴۳۰. <https://doi.org/10.22091/STIM.2022.8656.1870>

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۱/۰۵؛ تاریخ اصلاح: ۱۴۰۲/۰۲/۱۲؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۳/۲۰؛ تاریخ انتشار آنلاین: ۱۴۰۲/۰۶/۳۰

ناشر: دانشگاه قم

نوع مقاله: پژوهشی

© نویسندگان.

یافته‌های علمی) دسته‌بندی شده‌اند. تیم قابلیت‌های شبکه‌های علمی در ۱۱ مقوله (به‌روز نگه داشتن اطلاعات پژوهشگر، مدیریت منابع و استنادات، معرفی پژوهشگر و شناسایی سایر پژوهشگران، دسترسی به اطلاعات در بانک اطلاعاتی، برقراری ارتباط و همکاری، اشتراک اطلاعات، تسهیل فرصت‌های شغلی و علمی، امکان رتبه‌دهی به پژوهشگر، امکان تنظیمات شبکه، معرف بودن شبکه و اعتباربخشی و ایجاد رزومه آنلاین) طبقه‌بندی شدند. تیم موانع و چالش‌های شبکه‌های علمی در ۷ مقوله (عدم شناسایی دقیق پژوهشگران، موانع زبانی، داشتن بار مالی، کاهش فضای تخصصی، نیاز به زمان مقتضی، ناآگاهی و فقدان مهارت و دریافت ایمیل‌های فراوان خسته‌کننده) قرار گرفتند.

نتیجه‌گیری: قابلیت‌ها و امکانات فراهم شده در شبکه‌های اجتماعی علمی دلیل استفاده از این شبکه‌ها است. آشنایی بیشتر پژوهشگران با این قابلیت‌ها، تقویت و رفع کاستی‌های این شبکه‌ها، منجر به استفاده بیشتر از این فضای آنلاین جامعه علمی خواهد شد.

کلیدواژه‌ها: پژوهشگران، مطالعه پدیدارشناسی، تجارب زیسته، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، شبکه‌های اجتماعی علمی، آکادمیا، لینکدین، مندلی، ریسرچ‌گیت.

۱. مقدمه

رسانه‌های اجتماعی و به‌ویژه شبکه‌های اجتماعی از جمله ابزارهای تسهیل‌اشاعه اطلاعات و ارتباطات به‌شمار می‌روند. شبکه‌های اجتماعی از اواخر دهه ۹۰ به‌صورت آنلاین ایجاد شدند، تا روابط اجتماعی افراد را به‌صورت مجازی در قالب گروه‌هایی شکل دهند (بوید و الیسون^۱، ۲۰۰۸). فیس‌بوک^۲، توییتر^۳، تلگرام، اینستاگرام و غیره از جمله این شبکه‌های اجتماعی عمومی هستند که کاربران برای اهداف موردنظر خود از آن‌ها استفاده می‌کنند. به دنبال استقبال عموم مردم از شبکه‌های اجتماعی، شبکه‌های اجتماعی علمی به‌عنوان ابزاری برای گسترش همکاری و تسریع اشتراک یافته‌های علمی در بین پژوهشگران ایجاد شد. پیوند علم با شبکه‌های اجتماعی علمی باعث شده تا مسئله «ارتباطات علمی» به ویژگی مهم فعالیت علمی تبدیل شود؛ زیرا علم فقط از طریق ارتباطات علمی شکل می‌گیرد (موریس، تیران و پانوریچ^۴، ۲۰۱۰).

شبکه‌های اجتماعی علمی با اسامی دیگری چون شبکه‌های علمی دانشگاهی و شبکه‌های اجتماعی تخصصی نیز یاد می‌شوند. ریسرچ گیت^۵، آکادمیا^۶، مندلی^۷ و لینکدین^۸ از جمله مهم‌ترین شبکه‌های اجتماعی علمی هستند که میلیون‌ها پژوهشگر از امکانات ارائه شده در این بستر، برای اشتراک یافته‌ها و تعامل استفاده می‌کنند. پونته و سایمون^۹ (۲۰۱۱) در پژوهشی نشان دادند که یک‌سوم متخصصان از شبکه‌های اجتماعی علمی استفاده می‌کنند. با وجود اینکه هرکدام از شبکه‌ها، ویژگی‌های خاص خود را دارند، اما آنچه بین آن‌ها مشترک است، یافتن متخصصان، آگاهی از شبکه‌ها و تبادل اطلاعات است (ثلوال^{۱۰} و کوشا، ۲۰۱۳).

اشتراک پژوهشی بین پژوهشگران، دامنه‌ای وسیع از نظرات، شیوه‌ها و منابع در دسترس را فراهم می‌آورد و منجر به تسهیم هزینه، ذخیره زمان و بالا بردن سطح کیفی تحقیقات می‌شود (نیازمند، ابراهیمی و جوکار، ۱۳۹۵). در واقع اکنون مشارکت در محیط علمی بین‌المللی توسط طیف وسیعی

1. Boyd & Ellison
2. Facebook
3. Twiter
4. Morris, Teeran & Panovich
5. Research Gate
6. Academia
7. Mendaly
8. LinkedIn
9. Ponte & Simon
10. Thelwall & Kousha

از شبکه‌های اجتماعی علمی تسهیل می‌شود؛ این شبکه‌ها توسط تعداد زیادی از پژوهشگران استفاده می‌شوند، تا نمایه بین‌المللی خود را (فهرست آثار) ایجاد کنند و با پژوهشگران در سراسر جهان ارتباط برقرار نمایند (میسون^۱، ۲۰۲۰). شبکه‌های اجتماعی علمی که با اهداف علمی و پژوهشی، برای مخاطبین خاصی چون اعضای هیأت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی و به‌طور کلی پژوهشگران به وجود آمده‌اند، مورد توجه این گروه‌ها نیز قرار گرفته‌اند؛ به‌طوری که براساس نتایج یک پژوهش، یک‌سوم از کاربران شبکه اجتماعی آکادِمیا، دانشجویان مقطع دکتری هستند؛ همچنین بیش از نیمی از آن‌ها افرادی هستند که به نحوی در دانشگاه‌ها و مراکز علمی و تحقیقاتی در حال فعالیت می‌باشند (ناندز و بورگو^۲، ۲۰۱۳). البته باید به این نکته اشاره کرد که پروفایل، کتاب‌ها و مقاله‌های اعضای هیأت علمی، به‌طور معنی‌داری بیشتر از دانشجویان مشاهده می‌شود (ثلوال و کوشا، ۲۰۱۳).

این شبکه‌ها با رویت‌پذیر نمودن آثار پژوهشی، باعث افزایش تعداد استناد دریافتی این منابع می‌شوند. محمدی و ثلوال^۳ (۲۰۱۴) به تفاوت معنادار تعداد استناد دریافتی آثاری که در شبکه‌های علمی به اشتراک گذاشته شده‌اند، اشاره کرده‌اند. کلی و همکاران^۴ (۲۰۱۲) نیز در پژوهشی نشان دادند که مقاله‌های به اشتراک گذاشته شده در شبکه‌های لینکدین و آکادِمیا، قابلیت رویت بیشتری داشتند. بتولی (۱۳۹۶) در بررسی مقالات داغ و پراستناد پژوهشگران ایرانی در وب علوم و ریسرچ‌گیت نشان داد که ضریب همبستگی بین تعداد دفعات استناد به مقاله‌ها در وب علوم و تعداد دفعات مشاهده، بارگیری و استناد مقاله‌ها در ریسرچ‌گیت، مثبت و معنادار است. همچنین ثلوال و کوشا (۲۰۱۳) و خلیلی (۱۳۹۵) نشان دادند که بین رتبه دانشگاه‌ها در ریسرچ‌گیت و رتبه‌بندی‌های بین‌المللی، رابطه معنی‌داری وجود دارد.

شبکه‌های اجتماعی علمی در حال تبدیل شدن به یک ابزار مهم در زندگی حرفه‌ای پژوهشگران هستند و فضای آنلاینی را برای گفت‌وگو علمی در سطح بین‌المللی فراهم می‌کنند. این شبکه‌ها تسهیلاتی برای اشتراک دانش، شبکه‌سازی و هویت‌سازی ارائه می‌نمایند (میسون و ساکورایی^۵، ۲۰۲۱). از طرف دیگر، دانشگاه‌ها برای ادامه حیات در عرصه رقابت جهانی، نیازمند تغییر و تحول در برنامه‌های آموزشی، پژوهشی و تولیدات علمی خود هستند؛ یکی از راه‌های تولید و توسعه علم در

1. Mason
2. Nandz & Borrego
3. Mohammadi & Thelwall
4. Kelly
5. Mason & Sakurai

دانشگاه‌ها، استفاده مؤثر از فناوری‌های ارتباطی نوین از جمله شبکه‌های اجتماعی علمی است (نیازمند، ابراهیمی و جوکار، ۱۳۹۵). شبکه‌های اجتماعی علمی ابزار بالقوه‌ای برای ایجاد دید بین‌المللی و ارتباطات فراهم می‌کنند (میسون، ۲۰۲۰). اگرچه برخی از پژوهشگران به دلایلی چون نگرانی از تبلیغات منفی یا به دلیل کمبود وقت، هنوز تمایلی به پذیرش و حضور در این شبکه‌ها ندارند؛ با این حال، نمونه‌های فراوانی از تسهیل و فعال نمودن تحقیقات مشترک از طریق رسانه‌های اجتماعی موجود است. شبکه‌های اجتماعی علمی در حال دگرگون کردن روش‌های تعامل و تبادل اطلاعات میان پژوهشگران و جامعه علمی جهانی هستند (هاتر^۱، ۲۰۲۰).

از طرف دیگر، رسانه‌های اجتماعی آنقدر با دنیای کار و اوقات فراغت امروزی مرتبط هستند، که استفاده مؤثر از آن‌ها برای ارتباطات و همکاری، به خودی خود به یک علم تبدیل شده است (هاتر، ۲۰۲۰). به همین دلیل پژوهشگران با اهداف متفاوتی شبکه‌های اجتماعی علمی را مورد مطالعه قرار داده‌اند. برخی از این پژوهش‌ها با رویکرد کمی میزان استفاده از این شبکه‌ها را بررسی نموده‌اند (رودباری، ۱۳۹۵؛ نیازمند، ابراهیمی و جوکار، ۱۳۹۵؛ ستوده و سعادت، ۱۳۹۴؛ اصنافی، ۱۳۹۴؛ اناری، عاصفی و ریاحی‌نیا، ۱۳۹۲؛ بخشی و گوتام^۲، ۲۰۱۳؛ محمدی و ثلوال، ۲۰۱۴). بررسی شبکه‌های علمی از منظر علم‌سنجی (دگرسنجی) نیز در پژوهش‌های پیشین (بتولی، ۱۳۹۶؛ خلیلی، ۱۳۹۵؛ اسدی و همکاران، ۱۳۹۴؛ اصنافی و همکاران، ۱۳۹۴) مورد توجه بوده است. بتولی و نظری (۱۳۹۳) در پژوهشی کیفی و یعقوبی ملال، جمالی مهمونی و منصوریان (۱۳۹۵) با رویکرد کمی و کیفی شبکه‌های اجتماعی علمی را بررسی کرده‌اند.

بیشتر مطالعات فوق با رویکرد کمی شبکه‌های علمی را ارزیابی کرده‌اند. پژوهش‌های کمی اگرچه با نتایج تعمیم‌پذیر خود می‌توانند راهنمای مفیدی برای سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌ها باشند، اما پیش از بررسی مسائل موجود با روش‌های کمی، پژوهشگران باید از ماهیت این مسائل و معنای آن برای افراد جامعه موردنظر، ادراک درستی داشته باشند، که این موضوع با استفاده از پدیدارشناسی میسر است (ویلسون، ۲۰۰۲، نقل در: حریری، ۱۳۸۵، ص ۱۰۶).

بررسی تجارب زیسته پژوهشگران از پدیده شبکه‌های اجتماعی علمی به عنوان کاربران اصلی این شبکه، بسیار مهم است. هوسرل^۳ پدر پدیدارشناسی، تنها راه شناخت درست پدیده‌های این

1. Hunter
2. Bakhshi & Gutam
3. Husserl

جهان را درک مستقیم آن پدیده می‌داند که با تمرکز بر تجارب زیسته و شفاف کردن آن تجارب، به همان صورتی که در ذهن افراد است، صورت می‌گیرد. از نظر هوسرل، روش‌های شناختی موجود در جهان ریاضی‌زده (روش‌های کمی) در مطالعه پدیده‌های پیچیده اجتماعی کاربرد ندارند، چون این پدیده‌ها تاب فرضیه ساختن و از پیش محدود شدن را ندارند؛ لذا باید با مراجعه به تجارب زیسته افراد، نسبت به کشف و فهم واقعیات پدیده‌های مختلف اقدام نمود (قدوسی، موسی‌پور و فقیهی، ۱۳۹۶، به نقل از: هوسرل، ۱۹۸۲). در واقع اساس کار پدیدارشناسی، ساده کردن تجربه‌های فردی درباره یک پدیده، برای رسیدن به یک ماهیت یا ذات فراگیر و کلی است (کرسول^۱، ۲۰۰۷). از نظر ویلسون، برای ادراک جهان استفاده‌کنندگان اطلاعات و کنش‌های آن‌ها در محیط‌هایی که اطلاعات به شیوه‌های مختلف در دسترس آن‌ها قرار می‌گیرد، پژوهشگران به ابزارهای مفهومی نیاز دارند که چنین ادراکی را ممکن سازد و پدیدارشناسی همان ابزار مفهومی مورد نیاز است (ویلسون، ۲۰۰۲، نقل در: حریری، ۱۳۸۵، ص ۱۰۶).

اعضای هیأت علمی که پژوهش بخش عمده‌ای از فعالیت‌های علمی آن‌ها را تشکیل می‌دهد، در حقیقت نیروی‌های جبهه علمی کشور هستند که برای موفقیت، نیاز به ابزارها و امکانات متناسب با زمان خود دارند. در این راستا، ارتباط با سایر پژوهشگران و همکاری علمی در جامعه علمی، اجتناب‌ناپذیر است، و شبکه‌های اجتماعی علمی چنین بستری را فراهم نموده‌اند. ثلوال و کوشا^۲ (۲۰۱۳) در بررسی کارکردهای شبکه اجتماعی آکادمیا بیان کردند که اثرات شبکه‌های علمی روی ارتباطات علمی، چشمگیر است و لذا درک نقش این شبکه‌ها ضروری است. از نظر موریس و تیران (۲۰۱۰)، شبکه‌های اجتماعی علمی دارای کارکردهای ارتباطی و تعاملی قوی هستند که عدم توانایی پژوهشگران در استفاده از این شبکه‌ها و ابزارهای ارتباطی علمی و نادیده گرفتن آن‌ها، سبب کاهش روند تولیدات علمی و روابط بین‌المللی، و به دنبال آن عقب‌ماندگی جامعه از نظر علمی خواهد شد. از آنجایی که پژوهشگران عنصر اصلی شبکه‌های اجتماعی علمی هستند، لذا توسعه و پایداری این شبکه‌ها، در گرو فعالیت و شناخت تجربیات آن‌ها است. از طرف دیگر، با توجه روزافزون جامعه علمی به این شبکه‌ها به‌عنوان ابزار قدرتمند تعاملی، شناخت تجارب پژوهشگران به‌عنوان عناصر اصلی این شبکه‌ها، از مسائلی است که می‌تواند از نظر پژوهشی مورد توجه قرار گیرد. مطالعه تجربه‌های فردی پژوهشگران از پدیده شبکه‌های اجتماعی علمی، فرصتی برای بررسی دقیق‌تر این

1. Creswell

2. Thelwall & Kousha

پدیده و شناسایی تجارب پژوهشگران ارائه می‌کند. در این راستا، پژوهش حاضر درصدد است با رویکرد کیفی، به واکاوی تجارب زیسته پژوهشگران دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، در خصوص پدیده شبکه‌های اجتماعی علمی بپردازد. استفاده از روش پدیدارشناسی برای مطالعه تجارب زیسته پژوهشگران از پدیده شبکه‌های اجتماعی علمی را می‌توان نوآوری این پژوهش ذکر کرد. به منظور تحقق هدف پژوهش، سوال اصلی زیر مطرح شد:

تجارب زیسته پژوهشگران دانشگاه شهید مدنی آذربایجان در استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی چگونه است؟

۲. پیشینه پژوهش

در این بخش به برخی از پژوهش‌های مرتبط انجام شده در ایران و خارج از کشور در موضوع پژوهش حاضر اشاره می‌شود. لازم به ذکر است که به منظور رعایت اختصار، صرفاً تعدادی از پژوهش‌هایی که شبکه‌های علمی را از منظر علم‌سنجی و دگرسنجی بررسی کرده‌اند، معرفی شده‌اند. بیرانوند و شنبیدی (۱۴۰۱)، در بررسی فعالیت‌های پژوهشی پژوهشگران ایرانی حوزه پرستاری، به مطالعه رابطه شاخص‌های آلت‌متریکس شبکه ریسرچ‌گیت با شاخص‌های نمایه‌های استنادی وب علوم، اسکوپوس و گوگل اسکالر پرداختند. یافته‌ها حاکی از آن بود که رابطه معناداری بین اغلب شاخص‌های مورد بررسی در پایگاه‌های مذکور وجود دارد.

شیرزاد و همکاران (۱۴۰۱)، در بررسی عوامل موثر در بهبود ربط در بازیابی اطلاعات از دیدگاه اعضای هیأت علمی رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی، علوم انسانی و پزشکی در شبکه‌های لینکدین و ریسرچ‌گیت، نشان دادند که عوامل موثر شناسایی شده در شبکه‌های اجتماعی علمی مانند نظام اطلاعاتی و نظام بازیابی، می‌توانند به عنوان مدلی جامع، برای افزایش ربط بازیابی اطلاعات در این شبکه‌ها محسوب شوند.

بیرانوند، سمیع و رحمانیان (۱۴۰۰)، در بررسی برونده‌های علمی پژوهشگران پرتولید ایرانی حوزه مدیریت بازرگانی در ریسرچ‌گیت و آکادمیا و همچنین مقایسه سنجه‌های این شبکه‌ها با شاخص‌های علم‌سنجی پایگاه‌های وب علوم و اسکوپوس، نشان دادند که فعالیت بیشتر پژوهشگران در این شبکه‌ها منجر به جذب خوانندگان بیشتر، افزایش استناد و در نتیجه افزایش شاخص هرش می‌شود.

ابراهیمی و همکاران (۱۳۹۹)، در بررسی رفتارهای اشتراک دانش پژوهشگران در شبکه ریسرچ‌گیت نشان دادند که بیشتر پرسش‌کنندگان، پژوهشگرانی از کشورهای آسیایی با نمره ریسرچ‌گیت کمتر از پنج بودند و پژوهشگرانی از کشورهای اروپایی با نمره ریسرچ‌گیت بالاتر از ۱۰،

به سوالات مطرح شده پاسخ می‌دادند. لذا، سیستم‌های پرسش و پاسخ، فناوری کارآمدی جهت اشتراک‌گذاری و افزایش تعاملات پژوهشگران در سطح بین‌المللی است و به نظر می‌رسد که در این شبکه‌های علمی، تسهیم دانش داوطلبانه، در حال محقق شدن است.

رحمانی، نوروزی چاکلی و اصنافی (۱۳۹۶)، در بررسی انتظارات پژوهشگران حوزه مهندسی دانشگاه تهران از شبکه ریسرچ‌گیت به روش ترکیبی، نشان دادند که مولفه ارتباط با پایگاه‌های استنادی و استفاده از آن‌ها، بیشترین فراوانی را دارد. همچنین آگاهی از تعداد استنادات دریافتی و رصد آن نیز برای پژوهشگران مهم بود. پژوهشگران انتظار دارند که انعکاس فعالیت‌های پژوهشی آنان در شبکه‌های اجتماعی علمی دقیق و معتبر باشد؛ همچنین این شبکه‌ها بستر مناسبی برای تسهیل و تسریع فعالیت‌های پژوهشی ایجاد نمایند.

رودباری (۱۳۹۵)، در بررسی میزان استفاده اعضای هیأت علمی دانشگاه ارومیه از شبکه‌های اجتماعی علمی نشان دادند که به اشتراک‌گذاری مقالات، ارتباط با دوستان و پژوهشگران آشنا، دلایل عمده پیوستن به این شبکه‌ها است.

یعقوبی‌ملال، جمالی‌مهموئی و منصوریان (۱۳۹۵)، نیز در بررسی دلایل استفاده از شبکه ریسرچ‌گیت با رویکرد کمی و کیفی نشان دادند که از این شبکه برای اشاعه و نمایش بهتر خروجی‌های علمی و کاهش مشکل محدودیت‌های دسترسی به منابع و پایگاه‌های اطلاعاتی در داخل کشور استفاده می‌شود. مهم‌ترین ویژگی و قابلیت این شبکه علمی، ارتباط و تعامل در سطوح ملی و بین‌المللی و انتشار سریع یافته‌های علمی، بدون نیاز به داوری است.

نیازمند، ابراهیمی و جوکار (۱۳۹۵)، در بررسی تطبیقی میزان استفاده پژوهشگران کشورهای خاورمیانه از شبکه‌های اجتماعی علمی به روش پیمایشی، نشان دادند که هدف عمده پژوهشگران از پیوستن به این شبکه‌ها، افزایش استناد و نمایش آن، همچنین به اشتراک‌گذاری مقاله‌ها بود.

بتولی و نظری (۱۳۹۳)، در یک پژوهش کیفی به روش تحلیل محتوا، به بررسی قابلیت‌های شبکه ریسرچ‌گیت در تسهیل فعالیت‌های پژوهشی از منظر ۱۰ پژوهشگر فعال حوزه علوم پزشکی ایران پرداختند. براساس یافته‌ها، این شبکه، دارای قابلیت‌های اساسی چون: معرفی و شناسایی پژوهشگران، برقراری ارتباط و همکاری با پژوهشگران، اشتراک اطلاعات، یافتن اطلاعات، مدیریت منابع و استنادات، روزآمد نگه داشتن پژوهشگر، رتبه‌بندی پژوهشگران و تنظیمات شبکه است.

مازورک^۱ و همکاران (۲۰۲۲)، در بررسی رابطه بین حضور پژوهشگران در شبکه‌های اجتماعی

(ریسرچ گیت، لینکدین، فیس بوک و توییتر) و میزان دریافت استناد، نشان دادند که بین میزان حضور در این شبکه‌ها با تعداد استناد دریافتی، رابطه مثبتی وجود دارد. هرچه حضور پژوهشگر در شبکه اجتماعی علمی، ارتباطی، و میکرو بلاگینگ بیشتر باشد، موفقیت علمی بالاتری خواهد داشت.

میسون و ساکورایی (۲۰۲۱)، در بررسی میزان استفاده، مزایا و چالش‌های پذیرش شبکه ریسرچ گیت بین پژوهشگران ژاپنی نشان دادند که این شبکه برای آن‌ها ارزشمند است. اشتراک دانش پژوهشگران محدود به ارسال خروجی‌های انگلیسی زبان و دسترسی به پیشینه پژوهش‌ها برای استفاده شخصی بود. ریسرچ گیت بیشتر به عنوان یک ابزار مورد استفاده قرار می‌گرفت تا به عنوان یک جامعه^۱ که نیاز به تعاملات بیشتر درون شبکه دارد.

پژوهش یان^۲ و همکاران (۲۰۲۱)، در بررسی شبکه ریسرچ گیت براساس داده‌های بدست آمده از مجموع ۷۷۹۰۲ کاربر از ۶۱ دانشگاه تحقیقاتی ایالات متحده نشان داد که میزان مشارکت کاربران و ویژگی‌های استفاده از ریسرچ گیت براساس رشته متفاوت است. به‌علاوه، صرف نظر از رشته، اعضاء دانشگاه‌های با سطح فعالیت پژوهشی بالاتر نسبت به هم‌تایان خود در دانشگاه‌های با سطح فعالیت پژوهشی پایین‌تر، عملکرد بهتری در شاخص‌های ریسرچ گیت نشان داشتند.

استفان و یاداو^۳ (۲۰۲۰)، در پژوهشی نشان دادند که نمره ریسرچ گیت ۳۸ درصد پژوهشگران علوم اجتماعی مورد مطالعه بین ۱۱ تا ۱۵ و نمره ۳۱ درصد نیز بین ۶ تا ۱۰ بود. همچنین ۴۳ درصد از پژوهشگران بین ۱۰۱ تا ۱۵۰ دنبال‌کننده و ۲۲ درصد نیز ۵۱ تا ۱۰۰ دنبال‌کننده داشتند.

بودری و دوراندبارتز^۴ (۲۰۲۰)، در پژوهشی به ارزیابی حضور پژوهشگران در دو سرویس شناسایی نویسنده (ارکید^۵ و ریسرچر آی دی^۶) و مقایسه نتایج با دو شبکه ریسرچ گیت^۷ و آکادمیا^۸ در دانشگاهی در فرانسه پرداختند. تنها ۱/۵ درصد از ۱۰۴۷ پژوهشگر، در چهار سایت حضور داشتند. از بین چهار سایت، بیشترین حضور پژوهشگران (۵۴/۳ درصد) در ریسرچ گیت بود. همچنین به دلیل فهرست‌های متعدد فاقد منابع انتشار، به ویژه در ارکید، و حضور کم پژوهشگران در چهار

1. Ccommunity
2. Yan
3. Stephen & Yadav
4. Boudry & Durand-Barthez
5. ORCID
6. ResearcherID
7. ResearchGate
8. Academia.edu

سایت مورد مطالعه (به‌جز ریسرچ‌گیت)، ارزیابی تعداد انتشارات، شاخص‌های هرش^۱ یا میانگین تعداد استنادات مقالات، افراد و مؤسسات، چالش برانگیز است. پژوهشگران فرانسوی استفاده از دو سایت شناسایی نویسنده را نپذیرفته‌اند. لذا تا زمانی که پژوهشگران نسبت به پذیرش و تکمیل اطلاعات خود در این سایت‌ها اقدام نکنند، این سایت‌ها نمی‌توانند خدماتی را که برای آن‌ها ایجاد شده‌اند (یعنی رسیدگی به مشکل شناسایی نادرست نویسنده، در نتیجه دسترسی جامع به تولیدات علمی و شاخص‌های کتاب‌سنجی تک‌تک پژوهشگران و مؤسسات آن‌ها) را ارائه دهند.

از نظر کورولو^۲ و همکاران (۲۰۲۰) اگرچه در سال‌های اخیر مطالعات متعددی درباره شبکه‌های اجتماعی علمی انجام شده است، اما تحقیقات در مورد تأثیر واقعی این پلتفرم‌ها بر تولید علمی محدود است. بررسی آن‌ها نشان داد که پژوهشگران از دانش به‌دست آمده از شبکه ریسرچ‌گیت در پژوهش‌های خود و نیز برای کسب مهارت‌های جدید استفاده می‌کنند. همچنین رویکرد به پلتفرم به عنوان یک جامعه علمی با زبان مشترک و دیدگاه مشترک، تأثیر مثبتی بر استفاده از دانش دارد.

میسون (۲۰۲۰)، در پژوهشی پذیرش و استفاده از شبکه‌های اجتماعی ریسرچ‌گیت و آکادمیا را در میان ۱۷۷۱ پژوهشگر هشت دانشگاه ژاپن بررسی کرد. یافته‌ها نشان می‌دهد که پذیرش و فعالیت پژوهشگران در آکادمیا بسیار کم است. پذیرش ۳۰ درصدی ریسرچ‌گیت از طرف پژوهشگران، حاکی از آگاهی در حد متوسط آنها است. تجزیه و تحلیل شاخص‌های آلتمتریک نشان می‌دهد که استفاده از ریسرچ‌گیت کم بوده و ویژگی‌های تعاملی که ممکن است تعامل با پژوهشگران بین‌المللی را تسهیل کند، کمتر مورد استفاده قرار می‌گیرند؛ وجود موانع زبانی و فرهنگی و نیز عدم آشنایی با ویژگی‌های مختلف این شبکه‌ها از دیگر نتایج این پژوهش بود.

دیوی و یامینا^۳ (۲۰۱۵)، در بررسی ارتباطات علمی از طریق شبکه‌های علمی در میان پژوهشگران شورای ایالتی کرالای هند، نشان دادند که توانایی برقراری ارتباطات علمی، مزیت استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی است. کمبود وقت، مسئله حق مؤلف، موثق نبودن، عامل فناوری، نبود اطمینان درباره مسئله حق مؤلف و سرعت پایین اینترنت، موانع استفاده از شبکه‌های اجتماعی هستند. از این شبکه‌ها برای بررسی پیشینه پژوهش، گردآوری داده، تجزیه و تحلیل داده و

1. H-index
2. Corvello
3. Devi & Yameena

مدیریت فرآیند پژوهش استفاده می‌شود.

السید^۱ (۲۰۱۵)، در بررسی گرایش پژوهشگران عرب به استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی با تأکید بر شبکه علمی ریسرچ‌گیت، نشان داد که سه چهارم پاسخگویان، از این شبکه برای به اشتراک گذاشتن انتشارات خود استفاده می‌کنند.

وان نوردن^۲ (۲۰۱۴)، در بررسی دلایل استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی توسط ۳۵۰۰ پژوهشگر از ۹۵ کشور، به ترتیب اهمیت به افزایش حضور به صورت حرفه‌ای و آنلاین، بارگذاری خروجی‌های علمی خود، یافتن همکاران مرتبط با حوزه کاری، رصد شاخص‌هایی چون استناد، ضریب تأثیر، دانلود و غیره و همچنین یافتن مقالات پژوهشی توصیه شده، اشاره کرد.

ناندز و بورگو^۳ (۲۰۱۳)، در پژوهشی با هدف بررسی دلایل استفاده از آکادمیا نشان دادند که دلیل استفاده جامعه مورد مطالعه از شبکه اجتماعی علمی آکادمیا به ترتیب: در تماس بودن با سایر پژوهشگران، انتشار نتایج تحقیقات و دنبال کردن کارهای پژوهشگران دیگر بود. به علاوه، کاربران از تمام قابلیت‌های این شبکه استفاده نمی‌کردند.

چاکرابورتی^۴ (۲۰۱۲)، در پژوهش پیمایشی، مهم‌ترین دلایل استفاده پژوهشگران از ریسرچ‌گیت در هندوستان را ایجاد زمینه‌های مشارکت علمی، روزآمد بودن در حوزه پژوهشی خود، آگاهی از پژوهش سایر افراد و اشتراک فعالیت‌های پژوهشی ذکر کرد.

مادوسودان^۵ (۲۰۱۲) در بررسی استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی توسط پژوهشگران دانشگاه دهلی در ارتباطات علمی و روزانه، نشان داد که اکثر پاسخگویان ترجیح می‌دادند از شبکه‌های اجتماعی نظیر ریسرچ‌گیت و حتی شبکه اجتماعی فیس‌بوک برای مقاصد علمی و دانشگاهی استفاده کنند.

مک‌میلان^۶ (۲۰۱۲)، در بررسی آموزش ارتباط و همکاری از طریق شبکه‌های اجتماعی علمی نشان داد که مندلی به ارتقای سطح سواد اطلاعاتی پژوهشگران کمک می‌کند. این شبکه، مشارکت و تعامل بین پژوهشگران را در راستای به اشتراک‌گذاری دانش تسهیل می‌نماید.

1. Elsayed
2. Van Noorden
3. Nandez & Borrego
4. Chakraborty
5. Madhusudhan
6. MacMillan

دوک و جردن^۱ (۲۰۱۱)، در بررسی شبکه‌های علمی و نقش آن‌ها در ارتباطات علمی نشان دادند که میزان آگاهی از شبکه‌های علمی در سطح پایینی است و استفاده‌کنندگان از آن‌ها، رضایت چندانی ندارند.

کالب و همکاران^۲ (۲۰۱۱)، در بررسی خدمات شبکه‌های اجتماعی به‌عنوان تسهیل‌کننده فعالیت‌های مشترک پژوهشگران به روش پیمایشی، به مطالعه ارتباط و عوامل مؤثر در به اشتراک‌گذاری دانش و پذیرش این فناوری در میان دانشگاهیان پرداختند. مهم‌ترین عامل اثرگذار، کسب شهرت و سودمندی ادراک شده بود.

مرور پیشینه پژوهش نشان داد که عمده‌ترین دلایل استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی اشتراک یافته‌های علمی، ارتباط علمی و تعامل با سایر پژوهشگران بود. همچنین مواردی چون یافتن اطلاعات، مدیریت منابع و استنادات، افزایش استناد، رصد شاخص‌های علم‌سنجی و آلمتریک، افزایش حضور به‌صورت حرفه‌ای و آنلاین، آگاهی از پژوهش سایر افراد، کسب شهرت و سودمندی ادراک شده، از دیگر دلایل استفاده از این شبکه‌ها معرفی شد. همچنین مرور پیشینه مطالعات علم‌سنجی حاکی از آن بود که بین شاخص‌های شبکه‌های اجتماعی علمی، با شاخص‌های نمایه‌های استنادی وب علوم، اسکوپوس و گوگل اسکالر، رابطه معنی‌داری وجود دارد. به‌علاوه، بیشتر این پژوهش‌ها به روش کمی، به مطالعه دلایل استفاده از این شبکه‌ها پرداخته‌اند. لذا با توجه به اهمیت این شبکه‌ها به‌عنوان یک فضای گفتمان آنلاین علمی بین‌المللی، تعداد محدود پژوهش‌های انجام شده به روش کیفی در خصوص این پدیده و توجه بر این نکته که انجام پژوهش‌های کیفی می‌تواند به درک عمیق‌تری از مزایا و چالش‌های این شبکه‌ها منجر شود، نیاز به انجام پژوهش کیفی که تجربه زیسته پژوهشگران را بررسی نماید، ضروری به نظر می‌رسد.

۳. روش پژوهش

پژوهش حاضر با رویکرد کیفی و به روش پدیدارشناسی تفسیری^۳ انجام شد. یک مطالعه پدیدارشناختی درصدد توصیف معنای تجربیات زنده افراد در مورد یک مفهوم یا پدیده معین است. این روش با توجه به نوع نگاه به پدیده مورد بررسی، به دور رویکرد تفسیری و توصیفی تقسیم می‌شود. پدیدارشناسی توصیفی درصدد دستیابی به ذات پدیده‌ها بوده و پدیدارشناسی تفسیری درصدد نحوه

1. Duke & Jordan

2. Kalb

3. Explanatory

تجربه یک پدیدار خاص در یک بستر زمانی و مکانی است و جستجوی ذات اشیاء را ممکن و مطلوب نمی‌داند. برونداد پدیدارشناسی توصیفی ارائه مضامینی یکپارچه است که ذات پدیدار را نشان می‌دهد، در حالی که برونداد مطالعه پدیدارشناسی تفسیری، ارائه چندین گروه از مضامین است که حاکی از تجربه متفاوت افراد از یک پدیدار است (سلیمی و شرفی، ۱۳۹۴). تناسب رویکرد تفسیری با موضوع پژوهش حاضر در این است که درک تجارب زیسته و معنای تجارب افراد با تأکید بر هر فرد در یک محیط خاص بیان می‌شود.

مشارکت‌کنندگان (جامعه آماری) این پژوهش، کلیه اعضای هیأت علمی دانشگاه شهید مدنی آذربایجان بودند. گزینش و انتخاب نمونه‌های تحقیق در پژوهش‌های کیفی، معمولاً از بین افراد و منابع غنی از اطلاعات صورت می‌گیرد. در تحقیقات کیفی [پدیدارشناسی] افرادی برای مطالعه انتخاب می‌شوند که پدیده موردنظر را تجربه نموده و تجربیات و دیدگاه‌های خاصی درباره آن دارند (پاتون^۱، ۲۰۰۲، ص ۱۰۸). نمونه مورد مطالعه در پژوهش حاضر، از میان افرادی که تجارب کافی در مورد پدیده مورد مطالعه داشتند و قادر بودند بهترین اطلاعات را در مورد موضوع ارائه دهند، به صورت نمونه‌گیری هدفمند ملاک‌مدار انتخاب شد. ملاک ورود به مصاحبه، پژوهشگران فعال در شبکه‌های اجتماعی علمی که حداقل دو سال سابقه عضویت در شبکه‌های اجتماعی علمی را داشتند، بود. همچنین ملاک خروج از مصاحبه نیز عدم تمایل پژوهشگران به ادامه مصاحبه و عدم ارائه اطلاعات مفید از جانب آنان بود. پس از فرایند نمونه‌گیری، ۲۰ مصاحبه انجام شد و به تدریج مضمون‌ها در تجارب مصاحبه‌شوندگان شناسایی شدند. مصاحبه‌ها تا مرحله اشباع نظری ادامه یافت؛ به این معنی که تجربه و بینش جدیدی به داده‌های گردآوری شده اضافه نشد و مقوله‌ها و ارتباطات فی‌مابین آن‌ها مشخص و ثبات یافت. در پژوهش حاضر از مصاحبه نوزدهم و بیستم اطلاعات جدید و غیرتکراری به دست نیامد.

مصاحبه‌ها به صورت نیمه‌ساختاریافته انجام شد؛ هنگام مصاحبه، پس از بیان هدف پژوهش به مشارکت‌کنندگان، سؤال کلی «تجربه شما در استفاده از شبکه‌های علمی چگونه است؟» مطرح شد و مصاحبه ادامه یافت. بعد از انجام مصاحبه، محتوای مصاحبه عیناً به صورت کلمه به کلمه پیاده‌سازی شد. به شرکت‌کنندگان درباره محرمانه بودن اطلاعاتشان اطمینان لازم داده شد؛ همچنین با اجازه مصاحبه‌شوندگان، مصاحبه ضبط گردید. متوسط زمان مصاحبه‌ها بین ۱۰ الی ۲۰ دقیقه بود. در پژوهش‌های کیفی به جای استفاده از اصطلاحات روایی و پایایی که از لحاظ مبانی فلسفی

ریشه در شیوه‌های کمی دارند، از معیار «اعتمادپذیری یا قابلیت اعتماد» جهت ارجاع به ارزیابی نتایج کیفی استفاده می‌شود (محمدپور، کیاکجوری و رحمتی، ۱۴۰۱). در واقع قابلیت اعتماد، میزانی است که در آن به یافته‌های نتایج تحقیق کیفی می‌توان متکی بود و به نتایج آن اعتماد کرد (محمدپور، ۱۳۹۰، ج ۲، ص ۱۸۴). در پژوهش حاضر جهت اطمینان از دقت و صحت داده‌های به‌دست آمده از مصاحبه‌ها، از راهبردهای بازبینی و مقایسه مداوم (خودبازبینی پژوهشگر^۱)، تایید نتایج و طبقه‌بندی با مراجعه به مشارکت‌کنندگان پژوهش (کنترل اعضاء^۲) و ممیزی بیرونی^۳ (بازنگری توسط همکاران پژوهش) استفاده شد.

به‌منظور تحلیل داده‌های کیفی به‌دست آمده از مصاحبه‌ها، از رویکرد پدیدارشناسی تفسیری مبتنی بر مدل شش مرحله‌ای ون منن^۴ به‌صورت دستی استفاده شد؛ در این روش، پدیده موردنظر با دید تفسیری تحلیل می‌شود تا درک عمیق‌تری از تجربیات زنده به دست بیاید (ون منن، ۱۹۹۷). از ضروریات انجام مطالعه پدیدارشناسی تفسیری، درگیری پژوهشگر با سؤال پژوهش در تمام اوقات مطالعه است. حضور مداوم سؤال اصلی پژوهش در ذهن پژوهشگران در تمام مراحل مطالعه منجر به استخراج مضمون‌ها و تفسیر آن‌ها شد و به پژوهشگران این امکان را داد که با تحلیل تفسیری، فهم این تجربه را همان‌طور که توسط شرکت‌کنندگان تجربه شده است، آشکار سازند. جوهره تجربه شرکت‌کنندگان در توصیفات و سخنان آنان که به‌صورت مکتوب درآمده بود، پنهان است. تحلیل مضمونی نیز به‌صورت جدا کردن مضمون‌های ذاتی از فرعی انجام شد و از رویکرد انتخابی استفاده گردید، به این صورت که چند مرتبه متن خوانده یا شنیده شد، تا فهم و درک کلی از آن به دست آید، سپس، براساس رویکرد انتخابی، از متن هر مصاحبه جمله یا عباراتی که به نظر می‌رسید این تجربه را توصیف کرده و آشکارکننده آن هستند، انتخاب شدند. سپس از هر مصاحبه کدهایی استخراج شد که در مجموع از ۲۰ مصاحبه ۳۴۹ کد استخراج شده و مقوله‌بندی براساس همان کدها انجام شد. فرایند کار، یعنی استخراج کدهای اولیه، مقوله‌بندی و استخراج تم؛ به عنوان نمونه برای مقوله "روزآمد نگه داشتن محقق" از تم "قابلیت‌های شبکه‌های اجتماعی علمی" استفاده شده که در جدول شماره (۱) آمده است.

1. Self- monitoring
2. Member Checking
3. External Audit
4. Wan Manen

جدول ۱- نمونه فرایند استخراج کدهای اولیه، مقوله‌بندی و تم

مصاحبه	مفهوم‌سازی واحد معنایی (کد باز)	مقوله	تم
مشاهده آخرین به‌روزرسانی‌ها در صفحه خانگی؛ دریافت ایمیل‌های اطلاع‌رسانی در مورد آخرین به‌روزرسانی‌ها؛ جستجو و دسترسی به مقالات و مطالب؛ دریافت ایمیل‌های اطلاع‌رسانی از طریق دوستان در مورد برگزاری نشست‌ها و اجلاس‌ها؛ اطلاع از کتاب‌های منتشرشده جدید؛ به‌روزرسانی خودکار پروفایل	روزآمد	قابلیت‌های شبکه‌های اجتماعی	علمی
متن مصاحبه	داشتن	نگه داشتن	محقق

۴. یافته‌های پژوهش

در این بخش اطلاعات جمعیت‌شناختی و یافته‌های حاصل از مصاحبه‌ها ارائه می‌شود.

۴-۱. اطلاعات جمعیت‌شناختی

جدول شماره (۲) اطلاعات جمعیت‌شناختی ۲۰ نفر از اعضای هیأت علمی دانشگاه شهید مدنی آذربایجان را برحسب جنسیت، مرتبه علمی، تاریخ مصاحبه، مدت زمان مصاحبه، گروه آموزشی و مدت زمان عضویت در شبکه علمی نشان می‌دهد. تعداد ۶ نفر از مصاحبه‌شوندگان خانم و ۱۴ نفر آقا بودند. مرتبه علمی ۳ نفر از مصاحبه‌شوندگان استاد، ۹ نفر دانشیار و ۸ نفر استادیار بود که از گروه‌های آموزشی شیمی، فیزیک، برق، زبان انگلیسی، گیاه‌پزشکی، زراعت و فیزیولوژی گیاهی، فلسفه و حکمت اسلامی، علم اطلاعات و علوم تربیتی بودند. مدت زمان مصاحبه‌های انجام شده بین ۱۰ تا ۳۵ دقیقه و میانگین مصاحبه ۱۶/۶۵ دقیقه بود، که در مجموع ۳۳۳ دقیقه (۵ ساعت و ۵۵ دقیقه) بود. مدت زمان عضویت در شبکه اجتماعی علمی بین ۳ تا ۱۲ سال و میانگین ۶/۱ سال بود. مصاحبه‌ها در بازه زمانی ۹۹/۴/۱۰ تا ۹۹/۵/۱۳ انجام شدند.

جدول ۲- اطلاعات جمعیت‌شناختی پاسخگویان

شماره مصاحبه‌شونده	جنسیت	مرتبه علمی	تاریخ مصاحبه	مصاحبه (به دقیقه)	گروه آموزشی	مدت زمان عضویت
۱	آقا	دانشیار	۹۹/۴/۱۰	۲۹	علوم تربیتی	بیش از ۶ سال
۲	خانم	استادیار	۹۹/۴/۱۰	۳۵	علم اطلاعات	۷ سال
۳	خانم	استادیار	۹۹/۴/۲۲	۱۳	شیمی	بیش از ۴ سال
۴	خانم	دانشیار	۹۹/۴/۳۰	۲۱	شیمی	۸ سال
۵	آقا	دانشیار	۹۹/۴/۳۰	۱۳	شیمی	۱۲ سال
۶	آقا	استاد	۹۹/۴/۳۰	۱۹	شیمی	بیش از ۳ سال
۷	آقا	استادیار	۹۹/۵/۱	۱۶	شیمی	بیش از ۴ سال
۸	آقا	دانشیار	۹۹/۵/۱	۱۰	شیمی	۷ سال
۹	خانم	استادیار	۹۹/۵/۴	۱۵	گروه فیزیک	بیش از ۵ سال

شماره مصاحبه‌شونده	جنسیت	مرتبۀ علمی	تاریخ مصاحبه	مصاحبه (به دقیقه)	گروه آموزشی	مدت زمان عضویت
۱۰	آقا	استاد	۹۹/۵/۴	۱۳	گروه برق	بیش از ۸ سال
۱۱	آقا	استادیار	۹۹/۵/۶	۱۹	زبان و ادبیات انگلیسی	۵ سال
۱۲	آقا	دانشیار	۹۹/۵/۶	۱۱	شیمی	بیش از ۶ سال
۱۳	آقا	استادیار	۹۹/۵/۸	۱۲	زبان و ادبیات انگلیسی	۱۰ سال
۱۴	آقا	استاد	۹۹/۵/۸	۱۰	شیمی	۴ سال
۱۵	خانم	استادیار	۹۹/۵/۸	۲۳	شیمی معدنی	بیش از ۵
۱۶	آقا	استادیار	۹۹/۵/۸	۱۵	شیمی	۷ سال
۱۷	خانم	دانشیار	۹۹/۵/۹	۲۶	گیاه‌پزشکی	بیش از ۴ سال
۱۸	آقا	دانشیار	۹۹/۵/۱۱	۱۳	زراعت و فیزیولوژی گیاهان	بیش از ۴ سال
۱۹	آقا	دانشیار	۹۹/۵/۱۳	۱۰	فیزیک	بیش از ۸ سال
۲۰	آقا	دانشیار	۹۹/۵/۱۳	۱۰	فلسفه و حکمت اسلامی	بیش از ۵ سال

۴-۲. یافته‌های حاصل از مصاحبه

در این بخش یافته‌های حاصل از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته با ۲۰ نفر از اعضای هیأت علمی دانشگاه شهید مدنی آذربایجان در پاسخ به سوال اصلی پژوهش ارائه می‌شود. در واکاوی مصاحبه‌ها، با حذف کدها و مقولات تکراری، کدها و مقولات مشابه ادغام شدند و از تجارب زیسته پژوهشگران در استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی، ۳۴۹ کد استخراج شده و در ۱۸۰ مورد واحد معنایی (کد باز) و ۲۹ مقوله قرار گرفتند. در نهایت از ۲۹ مقوله، ۴ تم (چگونه آشنایی با شبکه‌های اجتماعی علمی و عضویت در آن، زمینه‌ها و دلایل استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی، قابلیت‌های شبکه‌های اجتماعی علمی و موانع و چالش‌های شبکه‌های اجتماعی علمی) استخراج گردید.

۴-۲-۱. تم اول: چگونه آشنایی با شبکه‌های اجتماعی علمی و عضویت در آن

نحوه آشنایی پژوهشگر با شبکه‌های اجتماعی علمی از ۸ مقوله تشکیل شده است.

۴-۲-۱-۱. اطلاع‌رسانی از طریق همایش‌ها و کارگاه‌های آموزشی

برگزاری همایش‌ها و کارگاه‌های آموزشی (به صورت مستقل یا در کنار همایش‌ها) فعالیت رایج در جامعه علمی است. تعامل پژوهشگران حاضر در همایش‌ها و یا مقاله ارائه شده درباره شبکه‌های علمی می‌تواند زمینه آشنایی با این شبکه‌ها را فراهم آورد. معرفی این شبکه‌ها به جامعه علمی از طریق کارگاه‌های آموزشی، یکی از مؤثرترین روش‌ها است.

شرکت‌کننده شماره ۲: «برای اولین بار در همایشی که در مورد رشته ما برگزار شده بود، با شبکه

اجتماعی علمی ریسرچ گیت آشنا شدم».

شرکت کننده شماره ۷: «دانشگاه تهران کارگاهی در مورد مباحث نوین برای دانشجویان و اساتید برگزار کرده بود که به معرفی شبکه‌های اجتماعی علمی می‌پرداخت، در آنجا عضو آکادمیا شدم».

۴-۲-۱-۲. معرفی از طریق همکاران و دوستان

یکی از روش‌های آشنایی با شبکه‌های اجتماعی علمی، از طریق دوستان و همکاران است. **شرکت کننده شماره ۱۵:** «برای مشورت در مورد عنوان انگلیسی مقاله‌ام با پژوهشگری که در خارج از کشور بود، عضو شبکه شدم و از آن زمان به بعد از این شبکه استفاده کردم».

شرکت کننده شماره ۱۸: «برخی از همکارانم در شبکه‌های اجتماعی علمی عضو بودند و با استفاده از این شبکه تبادل اطلاعات می‌کردند، به همین دلیل من هم با این شبکه آشنا و عضو آن شدم».

۴-۲-۱-۳. جست‌وجو در موتورهای کاوش

موتورهای جست‌وجو را می‌توان یکی از رایج‌ترین راه‌های آشنایی پژوهشگران با شبکه‌های اجتماعی علمی ذکر کرد. پژوهشگران هنگام جست‌وجو در موتورهای کاوش، به مقالاتی که از طریق شبکه‌های اجتماعی علمی به اشتراک گذاشته شده‌اند و یا به خود این شبکه‌ها هدایت می‌شوند.

شرکت کننده شماره ۴: «به دنبال مقاله‌های مشابه پژوهشم در گوگل بودم، از طریق لینکی که مقاله برای ورود به شبکه‌های اجتماعی علمی داشت، با این شبکه‌ها آشنا شدم».

۴-۲-۱-۴. از طریق مطالعه مطلبی در مورد شبکه‌های اجتماعی علمی

مطالعات متعددی در خصوص شبکه‌های اجتماعی علمی انجام شده است که این شبکه‌ها را معرفی و از ابعاد مختلف بررسی کرده‌اند. مطالعه این مقالات می‌تواند یکی از راه‌های آشنایی با شبکه‌های علمی باشد.

شرکت کننده شماره ۳: «مقاله‌ای در مورد شبکه‌های اجتماعی علمی خواندم، که یکی از پژوهشگران منتشر کرده بود و علاقه‌مند شدم که عضو این شبکه‌ها بشوم».

۴-۲-۱-۵. از طریق عضویت در شبکه‌های اجتماعی علمی

پژوهشگران علاقه‌مند به رصد علمی خود و به خصوص تعداد استناداتشان هستند، لذا به صورت دوره‌ای اقدام به جستجوی وضعیت خود می‌کنند. در این جستجوها ممکن است اسم خود و مقالاتی که به صورت مشترک با سایر پژوهشگران منتشر کرده‌اند را در شبکه‌های اجتماعی علمی بازبایی نمایند، این کار می‌تواند مقدمه‌ای برای آشنایی با این شبکه‌ها باشد؛ عضویت در این شبکه‌ها و استفاده از آن‌ها منجر به آشنایی بیشتر با امکانات فراهم شده می‌شود.

شرکت‌کننده شماره ۱۱: «وقتی اسم خودم را در گوگل سرچ کردم، برای من اکانتی را نشان داد که به شبکه‌های اجتماعی علمی لینک می‌شد، رزومه‌ام را در آنجا کامل، و پژوهش‌هایم را بارگذاری کردم».

۴-۲-۱-۶. آشنایی از طریق شبکه‌های اجتماعی علمی دیگر

پژوهشگران ممکن است به واسطه مشاهده مطلبی در شبکه‌های اجتماعی علمی دیگر، با سایت‌های علمی آشنا شوند.

شرکت‌کننده شماره ۶: «... از طریق لینکدین با ریسرچ‌گیت و آکادمیا آشنا شدم».

۴-۲-۱-۷. معرفی از طریق اساتید دوره تحصیلی

اساتید و پژوهشگران امروز، دانشجویان سابق هستند و اساتید آن‌ها یکی از مهم‌ترین منابع دریافت اطلاعات و آشنایی با پایگاه‌ها، وبسایت‌ها و شبکه‌های علمی معتبر است.

شرکت‌کننده شماره ۱۹: «به دنبال یک منبع علمی برای پروژه‌ام بودم، که استاد راهنما برای دریافت متن کامل آن منبع، من را به شبکه‌های اجتماعی علمی هدایت کرد».

۴-۲-۱-۸. دریافت ایمیل‌های اطلاع‌رسانی از شبکه‌های علمی

پس از انتشار پژوهش، پژوهشگر ممکن است ایمیل‌هایی از شبکه‌های اجتماعی علمی مبنی بر اشتراک متن کامل پژوهش منتشر شده با دیگر پژوهشگران دریافت نماید و این امر منجر به آشنایی و عضویت پژوهشگر در شبکه شود.

شرکت‌کننده شماره ۵: «بعد اینکه مقالاتمان چاپ و منتشر می‌شدند، ایمیل‌هایی از طرف شبکه‌های اجتماعی علمی مانند ریسرچ‌گیت می‌آمد، مبنی بر اینکه مقاله‌ای که شما منتشر کرده‌اید، برای اینکه مورد مشاهده نفرت زیادی قرار بگیرد، باید فایل آن را در اختیار ما قرار بدهید».

۴-۲-۲. تم دوم: زمینه‌ها و دلایل استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی

دلایل استفاده پژوهشگران از شبکه‌های اجتماعی علمی با توجه به انگیزه و اهداف آن‌ها متنوع است. این تم در سه مقوله ارتباطات علمی، جست‌وجوی علمی و اشتراک علمی دسته‌بندی شد. در اینجا به چند نمونه از نقل‌قول‌های مصاحبه‌شوندگان در خصوص دلایل استفاده از این شبکه‌ها اشاره می‌شود.

۴-۲-۲-۱. مرادوات علمی

ارتباطات علمی از عوامل تأثیرگذار بر تولید و گسترش دانش است. ایده‌های علمی همچون سنگ‌ریزه‌هایی هستند که در آب افتاده و موج تولید می‌کنند؛ این امواج به تدریج پخش شده و گسترش می‌یابد و ایده‌های جدیدی را می‌سازد. پژوهشگر برای پروراندن اندیشه‌های جدیدتر، باید

با اندیشه جدید آشنا شود.

شرکت‌کننده شماره ۸: «زمانی که طرحی را انجام می‌دهم از طریق شبکه با پژوهشگران دیگر ارتباط برقرار می‌کنم و نظرات و دیدگاه‌های آنها را می‌بینم و در کارم استفاده می‌کنم، یا در مورد پژوهش‌های دیگران نظراتم را می‌گویم».

۴-۲-۲. جست‌وجوی منابع علمی

شبکه اجتماعی علمی، آرشویی از منابع علمی پژوهشگران در سطح جهانی است که امکان جستجو در این منابع برای همه کاربران فراهم است. به علاوه، خود پژوهشگران نیز با ارائه نظرات و دیدگاه‌های خود در مورد مسائل علمی، منبع مهمی برای جامعه علمی هستند.

شرکت‌کننده شماره ۴: «من به عنوان یک استاد، برای موضوعاتی که تدریس یا پژوهش می‌کنم، باید مقاله‌ها و پایان‌نامه‌های دیگران را جست‌وجو کنم، تا طبق نتایج، موضوعات جدید و باکیفیت را انتخاب کنم».

۴-۲-۳. به اشتراک‌گذاری یافته‌های علمی

اشتراک نتایج پژوهش‌های علمی، موجب توسعه مرزهای دانش و شناخته شدن پژوهشگر می‌شود. در واقع اشتراک آثار علمی، مشارکت در عرصه علمی است که منجر به ارتقای جایگاه پژوهشگر و سازمان مربوطه می‌شود.

شرکت‌کننده شماره ۹: «یک استاد دانشگاه باید بتواند با اشتراک دانش خود، تأثیرگذاری خود را در عرصه علمی به اثبات برساند و جایگاه علمی خود و سازمان مربوطه را ارتقاء دهد».

اشتراک پژوهش‌های با دسترسی بسته، تابع شرایط و قوانین حق مؤلف و کپی‌رایت است. در این شبکه‌ها امکان اشتراک خصوصی پژوهش دسترسی بسته، توسط نویسنده به صورت خصوصی، با رعایت کپی‌رایت وجود دارد.

شرکت‌کننده شماره ۱۸: «... وقتی نمی‌توانم مقاله‌ای را با جستجو پیدا کنم، به نویسنده مقاله در ریسرچ‌گیت یا دیگر شبکه‌های علمی پیغامی می‌فرستم و مقاله را درخواست می‌کنم، چون این اشتراک فردبه‌فرد است، هیچ قانونی را هم نقض نمی‌کند».

۴-۲-۳. تم سوم: قابلیت‌های شبکه‌های اجتماعی علمی

عضویت در شبکه‌های اجتماعی علمی و دسترسی به منابع علمی موجود در بستر آن، برای همه افراد آزاد است، که با داشتن یک ایمیل رسمی دانشگاهی میسر می‌شود. حضور در این شبکه‌ها می‌تواند برای پژوهشگران منافع فراوانی داشته باشد. با قابلیت‌هایی که این شبکه‌ها در دسترس

پژوهشگران قرار می‌دهند، رغبت کاربران را به استفاده از شبکه بیشتر می‌کنند. در ادامه به نمونه‌ای از نقل قول‌های مصاحبه‌شوندگان اشاره می‌شود.

۴-۲-۳-۱. روزآمد نگه داشتن پژوهشگر

اطلاع‌رسانی در مورد آخرین رویدادهای علمی، همایش‌ها، دنبال کردن و رصد فعالیت‌های علمی پژوهشگران مورد علاقه در شبکه و آخرین به‌روزرسانی‌های پژوهشی، از قابلیت‌های این شبکه‌ها است. پژوهشگران علاوه بر روزآمدی از طریق مشاهده شبکه، می‌توانند از طریق ایمیل‌های دریافتی از این شبکه‌ها، به‌روز شوند.

شرکت‌کننده شماره ۳: «از طریق پژوهشگرانی که در شبکه، در حوزه تخصصی من هستند، فعالیت‌های پژوهشی آن‌ها را دنبال می‌کنم، یا از طریق اطلاع‌رسانی‌های خود شبکه، اطلاعات برگزاری همایش‌ها و اجلاس‌های علمی را دریافت می‌کنم و علاقه دارم که در این بحث‌های علمی شرکت کنم».

۴-۲-۳-۲. مدیریت منابع و استنادات

قابلیت ذخیره منابع مهم و مورد استفاده در یک کتابخانه شخصی و امکان رفرنس‌نویسی آن‌ها از جمله قابلیت‌هایی است که پژوهشگران به آن اشاره کردند. مدیریت منابع و امکان ذخیره در یک کتابخانه شخصی، سهولت دسترسی و استفاده مجدد از آن‌ها را به همراه خواهد داشت.

پژوهشگر شماره ۱۰: «زمانی که مقاله‌ای را جست‌وجو و دریافت می‌کنم، آن‌ها را در کتابخانه (بوک‌مارک) می‌کنم، تا بعداً دوباره مطالعه و استفاده کنم».

۴-۲-۳-۳. معرفی پژوهشگر و شناسایی سایر پژوهشگران

شبکه‌های اجتماعی علمی براساس اطلاعات پروفایل پژوهشگران، یافته‌های علمی آن‌ها را به سایر پژوهشگرانی که پروفایل و زمینه پژوهشی مشابه دارند، ارسال می‌کند؛ در واقع به نحوی زمینه معرفی و ارتباط آن‌ها را از طریق شبکه‌سازی فراهم می‌نماید. مشارکت‌کنندگان نیز به این قابلیت اشاره نموده‌اند.

شرکت‌کننده شماره ۵: «شبکه‌ای مثل ریسرچ‌گیت باعث شناخته شدن پژوهشگر می‌شود، به این صورت که شبکه‌سازی می‌کند و پژوهش‌ها را به چندین پژوهشگر می‌فرستد و در مقابل، مثلاً پژوهش یک محقق در خارج از کشور را که من آن شخص را نمی‌شناسم، برای من ارسال می‌کند که باعث می‌شود آن محقق را بشناسم و ارتباطی بین ما شکل بگیرد».

۴-۲-۳-۴. دسترسی به اطلاعات در یک بانک اطلاعاتی

یکی از مهم‌ترین قابلیت‌های شبکه‌های اجتماعی علمی که در اختیار کاربران قرار دارد، امکان

دسترسی به افراد و موضوعات موردنظر است که مصاحبه‌شوندگان به آن‌ها اشاره کرده‌اند.

پژوهشگر شماره ۲: «شبکه اجتماعی ریسرچ‌گیت و آکادمیا را به‌عنوان یک بانک اطلاعاتی می‌بینم که نزدیک به میلیون‌ها مقاله دارد و در مورد هر حوزه‌ای که تحقیق می‌کنم، مقاله یا حتی گاهی فصل‌های کتاب موردنظرم را جست‌وجو و پیدا می‌کنم».

۴-۲-۳-۵. برقراری ارتباط و همکاری

اکثر پژوهشگران مطالعه حاضر به این قابلیت اشاره کرده‌اند که شبکه‌های اجتماعی علمی ارتباط بین پژوهشگران را در سراسر جهان تسهیل می‌نماید؛ پژوهشگران همچنین در بحث‌های علمی مورد علاقه مشارکت می‌کنند.

پژوهشگر شماره ۸: «در دو گروه تخصصی ریسرچ‌گیت عضو هستم که یکی را وقتی در کشور اسپانیا فرصت مطالعاتی بودم، عضو شدم. در گروه علمی ایران هم عضو هستم و از این طریق با پژوهشگران حوزه خودم در ارتباط هستم».

۴-۲-۳-۶. اشتراک اطلاعات

قابلیت به‌اشتراک‌گذاری یافته‌های پژوهشی در یک فضای بین‌المللی، از قابلیت‌های مهم این شبکه‌ها است.

شرکت‌کننده شماره ۲: «یکی از دلایلی که از این شبکه‌ها استفاده می‌کنم، این است که می‌توانم کارهایم را به اشتراک بگذارم و ببینم که چه کسانی پژوهش‌های من را می‌خوانند، یا کدام مقاله‌ام بیشتر مخاطب دارد و بیشتر دانلود شده است».

۴-۲-۳-۷. تسهیل فرصت‌های شغلی و علمی

از قابلیت‌های شبکه‌های اجتماعی علمی تسهیل فرصت‌های شغلی و علمی برای پژوهشگران شبکه است. طبق دیدگاه مصاحبه‌شوندگان، پس از تکمیل رزومه و بیان مهارت‌ها و تجربیات پژوهشگر طبق اطلاعاتی از خود که در شبکه ثبت کرده است، درخواست‌ها و پیشنهادهای شغلی و همکاری‌های مرتبط را دریافت می‌کند.

پژوهشگر شماره ۱۲: «گاهی پیش آمده است که از طریق اطلاعاتی که در رزومه از سابقه علمی خودم ذکر کرده‌ام، پیشنهادهای شغلی و درخواست‌های همکاری با یک گروه علمی را دریافت کردم».

۴-۲-۳-۸. امکان رتبه‌دهی به پژوهشگران

قابلیت امتیازدهی شبکه ویژگی مهمی است که رتبه علمی پژوهشگر را براساس میزان فعالیت‌های او مشخص می‌کند؛ این قابلیت می‌تواند عامل مهمی در ایجاد انگیزه برای ادامه

فعالیت‌های علمی در شبکه باشد.

شرکت‌کننده شماره ۲۰: «زمانی که ارتقاء امتیازم از طریق شبکه‌های علمی به من اطلاع‌رسانی می‌شود، احساس مفید بودن به من دست می‌دهد و این انگیزه‌ای می‌شود تا بتوانم مقالات و آثار پژوهشی بیشتری را به اشتراک بگذارم؛ چراکه افزایش امتیاز من وابسته به دیده شدن پروفایل و مقالات من توسط دیگران است».

۴-۲-۳-۹. امکان تنظیمات شبکه

پژوهشگران با استفاده از قابلیت‌های تنظیمات شبکه می‌توانند با تنظیم نوع ایمیل‌های دریافتی، پیام‌های ارسالی از شبکه را مدیریت کنند.

شرکت‌کننده شماره ۸: «به‌عنوان یک استاد، با دانشجویهایم جهت تبادل فعالیت‌های آموزشی ارتباط دارم و به علت حجم پیام‌ها، می‌توانم پیام‌های ارسالی را مدیریت کنم، تا از کسانی که انتخاب می‌کنم، پیام دریافت کنم».

۴-۳-۲-۱۰. معرف بودن شبکه و اعتباربخشی

هویت‌آفرینی و اعتباربخشی به پژوهشگر، از قابلیت‌های مهم شبکه‌های علمی از نظر مصاحبه‌شوندگان است؛ کسب اعتبار و هویت در جامعه علمی جهانی به‌واسطه اشتراک آثار علمی، می‌تواند انگیزه‌ای برای انجام پژوهش‌های بعدی باشد.

پژوهشگر شماره ۱: «من در سه شبکه اجتماعی علمی فعالیت می‌کنم و احساس می‌کنم این شبکه‌ها به هویت حرفه‌ای افراد کمک می‌کند، با فعالیت در این شبکه‌ها، به یک جامعه علمی جهانی احساس تعلق می‌کنم که انگیزه‌ای برای انجام فعالیت‌های علمی من می‌شود».

۴-۳-۲-۱۱. ایجاد رزومه آنلاین

امکان ایجاد رزومه آنلاین یکی از قابلیت‌های این شبکه‌ها است که به معرفی پژوهشگر و توانمندی‌های خود می‌پردازد.

پژوهشگر شماره ۱۶: «بعد از انتشار مقاله، در محیط شبکه‌های علمی، مقاله را در رزومه شخصی خودم ثبت می‌کنم، تا وقتی به رزومه خودم نیاز داشته باشم، بدون محدودیت در هر زمان و مکانی به آن دسترسی داشته باشم».

۴-۲-۴. تم چهارم: موانع و چالش‌های شبکه‌های اجتماعی علمی برای پژوهشگران

پژوهشگران معتقدند در استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی اغلب با مشکلاتی مواجه می‌شوند که منجر به محدودیت استفاده از آن‌ها می‌شود.

۴-۲-۴-۱. عدم شناسایی دقیق پژوهشگران

عدم تشخیص تشابه اسمی یکی از چالش‌های این شبکه‌ها است که باعث ثبت اشتباه مدارک در حساب شخص دیگر و ارتقاء امتیاز وی در شبکه موردنظر می‌شود.

پژوهشگر شماره ۹: «اغلب به دلیل اینکه شبکه، موارد مشابه را تشخیص نمی‌دهد، به سبب شباهت اسمی بین پژوهشگران، پژوهش‌های یک کاربر در لیست آثار علمی کاربر دیگر قرار می‌گیرد که موجب بالا رفتن امتیاز علمی آن کاربر می‌شود، در حالی که این امتیاز واقعی نیست و این امتیاز به خاطر تألیف پژوهشگر دیگر به آن کاربر تعلق گرفته است».

۴-۲-۴-۲. موانع زبانی

انتشار پژوهش در رشته‌های علوم انسانی و اجتماعی به یک زبان خارجی، به واسطه به تفسیر و بحث بیشتر، نیازمند تسلط کافی بر آن زبان است. عدم تسلط کافی به زبان انگلیسی می‌تواند یکی از موانع استفاده از امکانات این شبکه‌ها باشد.

شرکت‌کننده شماره ۱۴: «در رشته‌های علوم انسانی مقالات بیشتر به زبان فارسی بوده و مقالات به زبان انگلیسی، کمتر نوشته می‌شود. من ۱۵ مقاله نوشته‌ام، که فقط یک مورد آن انگلیسی است و این باعث می‌شود که ما نتوانیم خیلی در این شبکه‌ها مشارکت داشته باشیم».

۴-۲-۴-۳. داشتن بار مالی

رایگان بودن این شبکه‌ها باعث ترغیب کاربران به استفاده بیشتر از این شبکه می‌شود، و بالعکس، پولی شدن امکانات این شبکه‌ها سبب محدودیت مشارکت کاربران این شبکه شده است.

شرکت‌کننده شماره ۶: «آکادمیا به تازگی بخش‌هایی را به محیط شبکه اضافه کرده که برای اینکه ببینیم چه کسانی مقالات ما را بازدید کرده‌اند، یا استناد داده‌اند، ارتقای عضویت می‌خواهد که این ارتقای عضویت هم نیازمند پرداخت [حق] عضویت است و این فعالیت‌ها ما را در شبکه محدود می‌کند».

۴-۲-۴-۴. کاهش فضای تخصصی

عمومی و غیرعلمی شدن محیط برخی از انواع شبکه‌های اجتماعی علمی سبب رغبت کمتر برخی پژوهشگران به فعالیت در این شبکه می‌شود و به همین دلیل پژوهشگران از این شبکه‌ها بیشتر برای مبادله پیام‌های شخصی و ساده استفاده کنند.

شرکت‌کننده شماره ۱۷: «فضای عمومی لینکدین باعث شده خیلی کمتر در این شبکه فعالیت داشته باشم، چون اغلب کاربران برخی مطالب غیرعلمی را در قالب یک پیام شخصی، در شبکه به اشتراک می‌گذارند».

۴-۲-۴-۵. نیاز به زمان مقتضی

به نظر اکثر پژوهشگران، کمبود وقت سبب شده است تا در این شبکه‌ها فعالیت کمتری داشته باشند.

شرکت‌کننده شماره ۱۱: «درخواست‌ها یا نظراتی که برای من فرستاده می‌شود، غالباً وقت نمی‌کنم که همه آن پیام‌ها را چک کنم».

۴-۲-۴-۶. ناآگاهی و فقدان مهارت استفاده

لازمه فعالیت در شبکه‌های اجتماعی علمی، آشنایی با این ابزارها و داشتن مهارت‌های لازم برای استفاده از آن‌ها است؛ برخی پژوهشگران ممکن است آشنایی کافی با قابلیت‌های این شبکه‌ها داشته باشند.

پژوهشگر شماره ۱۴: «در دو شبکه اجتماعی علمی از جمله ریسرچ‌گیت عضو هستم، اما به‌طور کامل با امکانات شبکه آشنا نیستم و باعث شده فعالیت زیادی در این شبکه‌ها نداشته باشم».

۴-۲-۴-۷. دریافت ایمیل‌های فراوان خسته‌کننده

اگرچه ایمیل‌های اطلاع‌رسانی که توسط شبکه به کاربران ارسال می‌شود، باعث آگاهی کاربران از آخرین رویدادهای پژوهشی می‌شود و همچنین زمینه ارتباط بین کاربران را فراهم می‌کند، پژوهشگران غالباً از تعداد زیاد ایمیل‌های ارسالی از طرف شبکه یا دانشجویان شکایت داشتند.

شرکت‌کننده شماره ۲: «تعداد زیاد ایمیل‌هایی که این شبکه‌ها می‌فرستند و بعضاً ممکن است ارتباطی به من نداشته باشد، باعث می‌شود که از ایمیل در موارد دیگر استفاده نکنم، چون حجم ایمیل محدود است؛ و بهتر است که این پیام‌ها به اکانت من در خود شبکه فرستاده بشود». جدول شماره (۳)، ۴ تم استخراج شده از ۲۹ مقوله و ۱۸۰ واحد معنایی را نشان می‌دهد.

جدول ۳- تم‌ها و مقولات

تم	مقولات	مفهوم‌سازی
چگونگی آشنایی با شبکه‌های اجتماعی علمی و عضویت در آن	اطلاع‌رسانی در همایش‌ها و کارگاه‌های آموزشی	۱۸۰ واحد معنایی
	معرفی از طریق همکاران و دوستان	
	جست‌وجو در موتورهای کاوش	
	از طریق مطالعه مطلبی در مورد شبکه‌های اجتماعی علمی	
	از طریق عضویت در شبکه‌های اجتماعی علمی	
	آشنایی از طریق شبکه‌های دیگر	
	معرفی از طریق اساتید دوره تحصیلی	

تم	مقولات	مفهوم‌سازی
	دریافت ایمیل‌های اطلاع‌رسانی از شبکه‌های علمی	۱۸۰ واحد معنایی (ادامه)
زمینه‌ها و دلایل	مراودات علمی	
کاربرد شبکه‌های	جست‌وجوی منابع علمی	
اجتماعی علمی	به اشتراک‌گذاری یافته‌های علمی	
قابلیت‌های شبکه‌های اجتماعی علمی	روزآمد نگه داشتن پژوهشگر	
	مدیریت منابع و استنادات	
	معرفی پژوهشگر و شناسایی سایر پژوهشگران	
	دسترسی به اطلاعات در بانک اطلاعاتی	
	برقراری ارتباط و همکاری	
	اشتراک اطلاعات	
	تسهیل فرصت‌های شغلی و علمی	
	امکان رتبه‌دهی به پژوهشگران	
	امکان تنظیمات شبکه	
	معرف بودن شبکه و اعتباربخشی	
موانع و چالش‌های شبکه‌های اجتماعی علمی	ایجاد رزومه آنلاین	
	عدم شناسایی دقیق پژوهشگران	
	موانع زبانی	
	داشتن بار مالی	
	کاهش فضای تخصصی	
	ناآگاهی و فقدان مهارت استفاده	
	نیاز به زمان مقتضی	
دریافت ایمیل‌های فراوان خسته‌کننده		

<http://stlm.gom.ac.ir>

۵. نتیجه‌گیری

براساس تجزیه و تحلیل داده‌ها، تجارب مصاحبه‌شوندگان در چهار تم: نحوه آشنایی با شبکه‌های اجتماعی علمی و عضویت در آن، دلایل و زمینه‌های کاربرد، قابلیت‌های شبکه‌های اجتماعی علمی و موانع و چالش‌های پژوهشگران در شبکه شناسایی شدند.

در خصوص نحوه آشنایی با این شبکه‌ها، یافته‌ها نشان داد که موتورهای جست‌وجو رایج‌ترین راه آشنایی پژوهشگران با شبکه‌های اجتماعی علمی بود و اکثر پژوهشگران هنگام جست‌وجوی یک منبع علمی برای انجام پژوهش، از طریق لینک منابع موجود در شبکه‌های اجتماعی علمی در موتور جست‌وجو، با این شبکه‌ها آشنا شدند. آشنایی از طریق عضویت و معرفی دوستان و همکاران نیز از موارد ذکر شده دیگر بود، که این نتایج با مطالعات پیشین (تلوال و کوشا، ۲۰۱۳؛ یعقوبی‌ملال،

جمالی مهمونی و منصوریان، ۱۳۹۵) همسو است.

براساس دیگر یافته‌های پژوهش، تم زمینه‌ها و دلایل حضور پژوهشگران در شبکه‌های اجتماعی علمی، از نظر تعداد ارجاع در اولویت دوم بود و به ترتیب اهمیت در سه مقوله مرادوات علمی، جست‌وجوی منابع علمی و به اشتراک‌گذاری یافته‌های علمی دسته‌بندی شدند. یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد که در مقوله مرادوات علمی، امکان برقراری ارتباط از مهم‌ترین دلایل استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی از دیدگاه پژوهشگران است؛ همسو با پژوهش حاضر، ناندز و بورگو (۲۰۱۳) نیز نشان دادند که مهم‌ترین دلیل استفاده از شبکه اجتماعی علمی، در تماس بودن با سایر پژوهشگران است. همچنین حریری و عنبری (۱۳۹۱) نیز هدف اصلی کاربران را از عضویت در شبکه‌های اجتماعی علمی، آشنایی با سایر فعالان و متخصصان حوزه‌های مورد نظر دانسته‌اند. رودباری (۱۳۹۵) نشان داد که ارتباط با دوستان و پژوهشگران آشنا، از اهداف عمده پیوستن اعضای هیأت علمی به این شبکه‌ها است. وان نوردن (۲۰۱۴) یافتن همکاران مرتبط با حوزه کاری را یکی از دلایل حضور در شبکه ذکر می‌کند. چاکرابورتی (۲۰۱۲) نیز از مهم‌ترین دلایل استفاده پژوهشگران از ریسرچ‌گیت را، ایجاد زمینه‌های مشارکت علمی معرفی کرده است. مک‌میلان (۲۰۱۲) نیز به تعامل بین پژوهشگران اشاره می‌کند. ابراهیمی و همکاران (۱۳۹۹) نیز معتقدند که سیستم‌های پرسش و پاسخ در ریسرچ‌گیت، منجر به افزایش تعاملات پژوهشگران در سطح بین‌المللی می‌شود. یعقوبی ملال، جمالی مهمونی و منصوریان (۱۳۹۵) نیز ارتباط و تعامل در ریسرچ‌گیت را مهم‌ترین قابلیت این شبکه می‌دانند. بتولی و نظری (۱۳۹۳) به امکان برقراری ارتباط و همکاری با پژوهشگران اشاره می‌کنند. دیوی و یامینا (۲۰۱۵) توانایی برقراری ارتباطات علمی را مهم‌ترین امتیاز این شبکه‌ها ذکر می‌کنند. با توجه به اهمیت ارتباط علمی در بین پژوهشگران، به نظر می‌رسد قابلیت مرادوات علمی و ارتباط در شبکه‌های اجتماعی علمی، یک انگیزه و دلیل مهم در استفاده از این شبکه‌ها باشد. همچنین براساس یافته‌ها، جست‌وجوی منابع علمی، دومین مقوله مهم از دلایل حضور و استفاده از شبکه‌ها بود. همسو با این یافته، رحمانی، نوروزی چاکلی و اصنافی (۱۳۹۶)، ارتباط با پایگاه‌های استنادی و استفاده از آن‌ها را مهم‌ترین خواسته پاسخگویان ذکر کردند. بتولی و نظری (۱۳۹۳) یافتن اطلاعات در این شبکه‌ها را یک قابلیت می‌دانند؛ این در حالی است که وان نوردن (۲۰۱۴) یافتن مقالات پژوهشی را در بین دلایل ذکر شده، به عنوان آخرین دلیل حضور در شبکه‌های اجتماعی علمی ذکر می‌کند. به نظر می‌رسد جست‌وجوی منابع علمی که منجر به بازیابی مدارک مورد نظر پژوهشگران می‌شود، برای پژوهشگران ایرانی عامل مهمی برای حضور در این شبکه‌ها است. در واقع به دلیل محدودیت‌های دسترسی به منابع و پایگاه‌های اطلاعاتی دارای هزینه

اشتراک در داخل کشور، از این شبکه‌ها به‌عنوان جایگزین استفاده می‌شود. این توجیه با نتایج الماسی، جمالی‌مهموئی و یوسفی (۱۳۹۵) که به محدودیت دسترسی پژوهشگران ایرانی به منابع علمی اشاره داشتند و دسترسی به این منابع در بستر شبکه‌های علمی را یکی از عوامل مهم انگیزشی پژوهشگران ذکر کردند و نیز با یافته‌های یعقوبی‌ملال، جمالی‌مهموئی و منصوریان (۱۳۹۵) که به‌واسطه مشکلات دسترسی کاربران ایرانی به پایگاه‌های اطلاعاتی، از ریسرچ‌گیت بیشتر برای دسترسی به منابع اطلاعاتی استفاده می‌شود، همخوانی دارد.

در پژوهش حاضر، اشتراک‌گذاری، سومین مقوله تم‌زمینه‌ها و دلایل استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی بود. در خصوص اشتراک‌گذاری، همسو با پژوهش حاضر، پژوهش‌های پیشین (رودباری، ۱۳۹۵؛ نیازمند، ابراهیمی و جوکار، ۱۳۹۵؛ بتولی و نظری، ۱۳۹۳؛ میسون و ساکورایی، ۲۰۲۱؛ السید، ۲۰۱۵؛ وان نوردن، ۲۰۱۴؛ نانند و همکاران، ۲۰۱۳؛ چاکرابورتی، ۲۰۱۲؛ کالب و همکاران، ۲۰۱۱) نیز اشتراک‌گذاری مقالات را از دلایل عمده پیوستن پژوهشگران به شبکه‌های اجتماعی علمی ذکر کردند. پژوهش مک‌میلان (۲۰۱۲) نیز نشان داد که ویژگی‌های شبکه‌های علمی از جمله مندلی، مشارکت و تعامل را میان پژوهشگران در راستای به اشتراک‌گذاری دانش تسهیل می‌کند. یعقوبی‌ملال، جمالی‌مهموئی و منصوریان (۱۳۹۵) دلیل استفاده از ریسرچ‌گیت را اشاعه و نمایش بهتر و بیشتر فعالیت‌های علمی پژوهشگران ذکر کردند. لازم به ذکر است که پژوهشگران مفهوم اشتراک را با اصطلاحاتی چون اشاعه و نمایش بهتر خروجی‌های علمی، اشتراک‌گذاری مقاله‌ها، اشتراک اطلاعات، اشتراک دانش، به اشتراک گذاشتن انتشارات خود، بارگذاری خروجی‌های علمی خود، انتشار نتایج تحقیقات، اشتراک فعالیت‌های پژوهشی بیان کرده‌اند. اشتراک دانش منجر به جریان اطلاعات از پژوهشگری به پژوهشگر دیگر می‌شود، در این راستا کورولو و همکاران (۲۰۲۰) نشان دادند که پژوهشگران می‌توانند از دانش به اشتراک گذاشته سایرین در پژوهش‌های خود و نیز برای کسب مهارت‌های جدید استفاده نمایند. دیوی و یامینا (۲۰۱۵) معتقدند که از منابع به اشتراک گذاشته شده می‌توان در بررسی پیشینه پژوهش، گردآوری داده، تجزیه و تحلیل داده و مدیریت فرآیند پژوهش استفاده کرد. به‌علاوه، اشتراک دانش از طریق مشارکت در بحث‌ها و پاسخ به سوالات سایر پژوهشگران نیز ممکن است. در این راستا ابراهیمی و همکاران (۱۳۹۹) نشان دادند که امکان پرسش و پاسخ در ریسرچ‌گیت، فناوری کارآمدی جهت اشتراک‌گذاری در سطح بین‌المللی است که حاکی از تسهیم دانش داوطلبانه است؛ در این نوع اشتراک‌گذاری، پژوهشگران اروپایی با نمره ریسرچ‌گیت بالاتر از ۱۰، پاسخگوی سوالات (اشتراک دانش خود) و پژوهشگران آسیایی با نمره ریسرچ‌گیت کمتر از ۵، پرسشگر (کاربر دانش مشترک شده) بودند. در پژوهش حاضر

نیز مشارکت‌کنندگان، اشتراک‌گذاری را بیشتر در قالب اشتراک یافته‌های علمی ذکر کردند؛ تا مشارکت در بحث، پرسش و پاسخ. میسیون (۲۰۲) نیز به عدم استفاده پژوهشگران ژاپنی از ویژگی‌های تعاملی (بحث، پرسش و پاسخ) ریسرچ‌گیت و آکادمیا اشاره می‌کند و این عملکرد را به‌واسطه موانع زبانی و فرهنگی می‌داند. با توجه به اشاره مشارکت‌کنندگان پژوهش حاضر به موانع زبانی، به نظر می‌رسد مشارکت محدود برخی پژوهشگران در اشتراک دانش از طریق بحث، سوال و پاسخ این مورد باشد. از طرف دیگر، نتایج پژوهش کلی و دلایل (۲۰۱۲) نیز نشان داد که مهم‌ترین انگیزه پژوهشگران از حضور در شبکه‌های اجتماعی علمی، رؤیت‌پذیری مقالات است؛ در حالی که از نظر ناندز و بورگو (۲۰۱۳)، انگیزه اصلی عضویت پژوهشگران در شبکه‌های اجتماعی علمی، انتشار سریع نتایج پژوهش‌های خود بود. این یافته‌ها را نمی‌توان متناقض دانست؛ چراکه رؤیت‌پذیری و انتشار سریع نتایج پژوهش در صورت اشتراک، میسر خواهد شد.

دلایل حضور و استفاده پژوهشگران از شبکه‌های اجتماعی علمی به‌واسطه ویژگی‌ها و قابلیت‌های مختلف این رسانه است. طبق نتایج پژوهش حاضر، قابلیت‌های شبکه‌های اجتماعی علمی عبارتند از روزآمد نگه‌داشتن پژوهشگر، مدیریت منابع و استنادات، معرفی پژوهشگر و شناسایی سایر پژوهشگران، دسترسی به اطلاعات در یک بانک اطلاعاتی، برقراری ارتباط و همکاری، اشتراک اطلاعات، تسهیل فرصت‌های شغلی و علمی، امکان رتبه‌دهی به پژوهشگران، امکان تنظیمات شبکه، معرف بودن شبکه و اعتباربخشی و ایجاد رزومه آنلاین. در پژوهش حاضر، تم قابلیت‌های شبکه‌های اجتماعی علمی بیشترین فراوانی را در ارجاع داشت که حاکی از توجه مشارکت‌کنندگان به توانمندی‌های این رسانه است. در همین راستا، یعقوبی‌ملا، جمالی‌مهمونی و منصوریان (۱۳۹۵) نیز مهم‌ترین قابلیت و ویژگی ریسرچ‌گیت را ارتباط و تعامل در سطح ملی و بین‌المللی ذکر کردند. پژوهشگران دیگری (رودباری، ۱۳۹۵؛ بتولی و نظری، ۱۳۹۳؛ دیوی و یامینا، ۲۰۱۵؛ وان‌نوردن، ۲۰۱۴؛ ناندز و همکاران، ۲۰۱۳؛ مک‌میلان، ۲۰۱۲؛ مادوسودان، ۲۰۱۲) نیز به تعامل و ارتباط به عنوان یک قابلیت در این شبکه‌ها اشاره دارند.

در واقع، پژوهشگران به‌واسطه فعالیت‌هایی چون بارگذاری تألیفات پژوهشی و نیز ارتباط و تبادل اطلاعاتی با سایر اعضای شبکه، در شبکه رتبه می‌گیرند. این قابلیت‌ها می‌توانند انگیزه‌ای برای ادامه فعالیت پژوهشگر در شبکه باشند؛ به عنوان مثال در شبکه علمی ریسرچ‌گیت، با افزایش آثار بارگذاری شده، تعداد استناد دریافتی، تعداد افراد دنبال شده، مطرح کردن سؤال در شبکه و پاسخ به سؤالات کاربران در شبکه، امتیاز پژوهشگر نیز افزایش خواهد یافت. از طرف دیگر، پژوهشگران با ایجاد پروفایل و روزآمد نگه‌داشتن آن، به‌عنوان ابزاری برای معرفی مهارت‌ها و تجربیات خود، و

همچنین رزومه آنلاین استفاده می‌نمایند. در همین خصوص بیرانوند و شنبیدی (۱۴۰۱) به ارتباط معنی‌دار شاخص‌های آلت‌متریکس شبکه ریسرچ‌گیت با شاخص‌های نمایه‌های استنادی اشاره کردند. بیرانوند، سمیع و رحمانیان (۱۴۰۰) نیز نشان دادند که فعالیت بیشتر پژوهشگران در این شبکه‌ها منجر به جذب خوانندگان بیشتر و افزایش استناد می‌شود. با توجه به اینکه ارزش استناد در جامعه علمی انکارناپذیر است، لذا افزایش تعداد استنادات از طریق رویت‌پذیر نمودن فعالیت‌های پژوهشی و امکان رصد استنادات، یک قابلیت مهم شبکه به‌شمار می‌رود. مشارکت‌کنندگان همچنین به قابلیت‌هایی چون معرفی و شناسایی پژوهشگران و تنظیمات شبکه اشاره کردند که همسو با یافته نظری و بتولی (۱۳۹۳) است. همچنین هم‌راستا با پژوهش حاضر، ستوده و سعادت (۱۳۹۴) نیز به قابلیت‌هایی چون هویت‌یابی، جست‌وجوی آسان، امنیت شبکه، قابلیت‌های ارتباطی، بارگذاری خودکار، بارگذاری فرامتنی، رتبه‌بندی پژوهشگران و مدیریت اسناد در تسویق پژوهشگران به استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی اشاره دارند. با استناد به نظر میسون و ساکورایی (۲۰۲۱)، به نظر می‌رسد آگاهی بیشتر از تمامی امکانات و قابلیت‌های ارائه شده در شبکه‌های اجتماعی علمی، باعث می‌شود که این شبکه‌ها فراتر از یک ابزار یعنی به عنوان یک جامعه که نیاز به تعاملات بیشتر درون شبکه دارد، مورد استفاده قرار گیرند.

با وجود قابلیت‌های متفاوت شبکه‌های اجتماعی علمی و کاربردهای آن، پژوهشگران با چالش‌هایی نیز در این شبکه‌ها مواجه هستند. تم چالش‌ها در هفت مقوله (عدم شناسایی پژوهشگران، موانع زبانی، داشتن بار مالی، کاهش فضای تخصصی، نیاز به زمان مقتضی، دریافت ایمیل‌های فراوان و خسته‌کننده، ناآگاهی و فقدان مهارت استفاده) قرار گرفت. در خصوص موانع زبانی، در این پژوهش، برخی پژوهشگران علوم انسانی عدم تسلط کافی به زبان انگلیسی را یکی از دلایل فعالیت کم‌رنگ خود در این شبکه‌ها بیان کردند. همسو با این یافته پژوهش حاضر، میسون (۲۰۲۰) نیز به موانع زبانی پژوهشگران ژاپنی در استفاده از قابلیت‌های این شبکه‌ها اشاره می‌کند؛ اگرچه پژوهشگران ژاپنی در خصوص اشتراک پژوهش‌های خود و استفاده از پژوهش‌های به اشتراک گذاشته شده مانعی نداشتند و موانع زبانی در تعاملات این پژوهشگران در شبکه موثر بود. در حالی که در مطالعه حاضر، برخی پژوهشگران حوزه علوم انسانی و اجتماعی، به مانع زبانی در اشتراک و استفاده از این شبکه‌ها اشاره کرده بودند. ذکر این نکته نیز ضروری است که رشته‌های علوم انسانی و اجتماعی در اغلب کشورها بر مسائل بومی، محلی و ملی تاکید دارند و معمولاً به زبان ملی منتشر می‌شوند (آرچامبولت و گاگن، ۲۰۰۴، نقل در: نوروزی‌چاکلی، ۱۳۹۰، ص ۱۲۲)، لذا ذکر این چالش به ویژه در برخی رشته‌های علوم انسانی، تا حدودی قابل توجیه است. به‌علاوه، شاید پژوهشگران این حوزه‌ها با این

فرض که شبکه‌های اجتماعی علمی مختص منابع انگلیسی است، در مقایسه با پژوهشگران حوزه‌های علوم پایه و فنی مهندسی حضور کمتری در این شبکه‌ها دارند. با توجه به یافته پژوهش حاضر مبنی بر ناآگاهی و فقدان مهارت استفاده از قابلیت‌های شبکه‌ها، به نظر می‌رسد ذکر این چالش از طرف پژوهشگران حاکی از عدم آشنایی عمیق با قابلیت‌های این شبکه‌ها است؛ زیرا در اکثر شبکه‌های اجتماعی علمی امکان اشتراک مقالات به زبان‌های مختلف میسر است؛ به‌علاوه، اشتراک مقالات فارسی باعث افزایش محتوای دیجیتال به زبان فارسی می‌شود. شریف‌مقدم، میری و شریف‌مقدم، میری و سلامی (۱۳۹۷) در پژوهشی، ناآگاهی و نداشتن مهارت پاسخگویان (پژوهشگران) را از موانع استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی بیان کردند. پژوهش‌های دیگری (دوک و جردن، ۲۰۱۱؛ میسون، ۲۰۲۰) نیز همسو با پژوهش حاضر، به آشنایی کم پژوهشگران با این شبکه‌ها اشاره داشتند. از سوی دیگر، تغییرات سرفصل‌های دروس آموزشی باعث شده تا اساتید زمان بیشتری را صرف امور کنند و همین امر اساتید را با کمبود وقت مواجه ساخته است. هم‌راستا با این یافته، پژوهش‌های پیشین (دیوی و یامینا، ۲۰۱۵؛ فهیمی‌نیا و منتظری، ۱۳۹۲؛ شریف‌مقدم، میری و سلامی، ۱۳۹۷) نیز به کمبود وقت پژوهشگران در استفاده از شبکه‌های اجتماعی علمی اشاره کرده‌اند. امتیازات و رتبه‌بندی‌های شبکه از دلایل مهم برای جذب و تشویق پژوهشگران به حضور و فعالیت در شبکه‌های علمی است؛ اما از نظر برخی مشارکت‌کنندگان این پژوهش، غالباً به دلیل تشابه اسمی پژوهشگران و آثارشان و همچنین عدم تشخیص درست شبکه، این امتیازات سبب تغییر در رتبه‌بندی‌ها می‌شود که این امر چالشی برای پژوهشگران شبکه ایجاد می‌کند. لازم به ذکر است که اگر پژوهشگر در شبکه فعال باشد، می‌تواند آکانت خود را اصلاح کند و مواردی از مقالات که مربوط به وی نیست را حذف نماید، در این صورت جایگاه واقعی پژوهشگر در شبکه علمی موردنظر مشخص می‌شود. دیوی و یامینا (۲۰۱۵) نیز به موثق نبودن برخی اطلاعات اشاره کرده‌اند. بودری و دوراندبارتز (۲۰۲۰) معتقدند، تا زمانی که پژوهشگران فرانسوی اطلاعات خود را در سایت‌های آرکید و ریسرچ‌آی‌دی تکمیل نکنند، شناسایی دقیق پژوهشگران و در نتیجه دسترسی جامع به تولیدات علمی و شاخص‌های کتاب‌سنجی تک‌تک پژوهشگران و مؤسسات آن‌ها ممکن نخواهد بود.

در یک جمع‌بندی کلی می‌توان گفت که طبق نظر پژوهشگران، جست‌وجوی علمی در بستر اینترنت، دوستان و همکاران، نقش بسزایی در آشنایی آن‌ها با شبکه‌های اجتماعی علمی دارد. پژوهشگران ارتباط و همکاری و همچنین اشتراک اطلاعات را انگیزه‌ای برای استفاده از این شبکه‌ها ذکر کردند؛ پژوهشگران، شبکه‌های اجتماعی علمی را به واسطه قابلیت‌های متعدد آن‌ها استفاده می‌نمایند، اگرچه در استفاده با چالش‌هایی مواجه هستند.

۶. پیشنهادات پژوهش

- پیشنهاد می‌شود قابلیت‌های این شبکه‌ها از طریق کارگاه‌های حضوری یا مجازی، شبکه‌های اجتماعی عمومی، موشن‌گراف، یا در کنار همایش‌های مختلفی که در دانشگاه برگزار می‌شود، به اعضای هیأت علمی معرفی گردد.
- پیشنهاد می‌شود تمهیداتی جهت الزام اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها جهت عضویت و همچنین تشویق فرهنگ اشتراک‌گذاری در شبکه‌های اجتماعی علمی و لحاظ کردن حضور و فعالیت آن‌ها در ارزیابی‌ها به وجود آید.
- موسسات و نهادهای بین‌المللی متولی و پشتیبان این شبکه‌ها می‌توانند با افزودن فیلدهایی، امکان ورود و بازیابی اطلاعات کتابشناختی مقالات را به دوزبان بین‌المللی و ملی فراهم نمایند.

منابع

- ابراهیمی، س.، سلیمی، ق.، انبارکی، س.، زارع، ه. (۱۳۹۹). الگوها و رفتارهای اشتراک دانش پژوهشگران در شبکه‌های اجتماعی علمی: موردکاوی سیستم پرسش و پاسخ در شبکه علمی ریسرچ گیت. *تعامل انسان و اطلاعات*، ۱۷(۱): ۷۰-۵۶.
- اسدی، ح.، نقشینه، ن.، نظری، م. (۱۳۹۴). بررسی میزان رؤیت پژوهشگران ایرانی در شبکه‌های اجتماعی: مورد مطالعه اعضای هیأت علمی دانشگاه تهران. *تحقیقات کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاهی*، ۴۹(۳): ۳۲۱-۳۳۷.
<https://doi.org/10.22059/jlib.2015.57949>
- اصنافی، ا.ر. (۱۳۹۴). تأملی بر میزان حضور اعضای هیأت علمی دانشگاه شهید بهشتی در شبکه علمی ریسرچ گیت. *تعامل انسان و اطلاعات*، ۳(۲): ۸۲-۹۴.
- اصنافی، ا.ر.، سلامی، م.، سیاح‌برگرد، م.، حسینی‌آهنگری، ع. (۱۳۹۴). حضور پژوهشگران دانشگاه‌های علوم پزشکی، آزاد و دولتی شهر اهواز در شبکه اجتماعی علمی ریسرچ گیت. *انسان و اطلاعات*، ۳(۲): ۸۲-۹۴.
- اناری، ف.، عاصفی، ع.، ریاحی‌نیا، ن. (۱۳۹۲). بررسی میزان استفاده از شبکه‌های اجتماعی در به اشتراک‌گذاری دانش بین کتابداران دانشگاه اصفهان. *دانش‌شناسی (علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی و فناوری اطلاعات)*، ۶(۲۰): ۵۳-۶۷.
- بتولی، ز. (۱۳۹۶). رابطه بین شاخص‌های پایگاه‌های استنادی علوم و ریسرچ گیت: مطالعه موردی داغ و پراستند پژوهشگران ایرانی. *پژوهشنامه پردازش و مدیریت اطلاعات*، ۳۳(۱): ۱۶۱-۱۸۴.
- بتولی، ز.، نظری، م. (۱۳۹۳). بررسی قابلیت‌های شبکه‌های اجتماعی تحقیقاتی جهت تسهیل فعالیت‌های پژوهشی از منظر پژوهشگران حوزه علوم پزشکی ایران. *پیامد سلامت*، ۱۲(۳): ۳۴۵-۳۵۵.
- بیرانوند، ع.، سمیع، م.ا.، رحمانیان، س. (۱۴۰۰). بررسی ارتباط سنج‌های حاصل از میزان فعالیت نویسندگان پرتولید ایرانی حوزه مدیریت بازرگانی در شبکه‌های اجتماعی - علمی بر شاخص‌های علم‌سنجی پایگاه‌های اطلاعاتی. *بازیابی دانش و نظام‌های معنایی*، ۸(۲۶): ۲۹-۵۰.
- بیرانوند، ع.، شبیدی، ز. (۱۴۰۱). بررسی تأثیر شاخص‌های آلتمتریکس شبکه علمی - اجتماعی ریسرچ گیت بر فعالیت‌های پژوهشی نویسندگان و پژوهشگران ایرانی حوزه پرستاری در پایگاه‌های اطلاعاتی. *بازیابی دانش و نظام‌های معنایی*، ۹(۳۰): ۲۱-۴۰.
- حریری، ن. (۱۳۸۵). *اصول و روش‌های پژوهش کیفی*. تهران: دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات.
- حریری، ن.، عنبری، ا. (۱۳۹۱). سنجش قابلیت‌های شبکه‌های اجتماعی تخصصی و بی‌بی فارسی و ارائه راهکارهای مناسب برای بهینه‌سازی این شبکه‌ها در ایران. *پژوهشنامه پردازش و مدیریت اطلاعات*، ۲(۷۲): ۷۸-۶۵.
- خلیلی، ل. (۱۳۹۵). مشارکت دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران در شبکه علمی ResearchGate. *مدیریت اطلاعات سلامت*، ۲۸(۲): ۴۵۵-۴۷۷.
- رحمانی، م.، نوروزی‌چاکلی، ع.، اصنافی، ا.ر. (۱۳۹۶). انتظارات پژوهشگران حوزه مهندسی در دانشگاه تهران از شبکه اجتماعی پژوهشی ریسرچ گیت. *پژوهشنامه پردازش و مدیریت اطلاعات*، ۳۳(۲): ۷۲۶-۷۰۷.
- رودباری، ن. (۱۳۹۵). بررسی میزان استفاده اعضای هیأت علمی دانشگاه ارومیه از شبکه‌های اجتماعی علمی و نقش آن‌ها در تأمین نیازهای اطلاعاتی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. تهران: دانشگاه الزهرا(س).
- ستوده، ه.، سعادت، ی. (۱۳۹۴). بررسی گرایش به عضویت در شبکه‌های اجتماعی علمی در میان شیمی‌دان‌های ایران. *تعامل انسان و اطلاعات*، ۲(۳): ۵۹-۷۲.

- سلیمی، م.، شرفی، ر. (۱۳۹۴). بررسی ساختار و ابعاد روش تحقیق کیفی پدیدارشناسی. در: تهران: کنفرانس بین‌المللی علوم انسانی، روانشناسی و علوم اجتماعی. بازیابی شده در ۲۳ نوامبر ۲۰۲۲ از:
<https://www.sid.ir/paper/836061/fa>
- شریف‌مقدم، ه.، میری، ا.، سلامی، م. (۱۳۹۷). فعالیت اعضای هیأت علمی در شبکه‌های اجتماعی علمی: زمینه‌ها، موانع، الزامات و عوامل تاثیرگذار. *مطالعات ملی کتابداری و سازمان‌دهی اطلاعات*، ۲۹(۳): ۱۵۳-۱۷۱.
- شیرزاد، م.، موسوی‌چلک، ا.، ضیائی، ث.، سهیلی، ف.، سلامی، م. (۱۴۰۱). شناسایی عوامل موثر بر بهبود ربط در بازیابی اطلاعات در شبکه‌های اجتماعی علمی. *علوم و فنون مدیریت اطلاعات*، (آماده انتشار).
<https://doi.org/10.22091/STIM.2021.6132.1465>
- فهیمی‌نیا، ف.، منتظری، ف. (۱۳۹۲). انگیزه و موانع موثر در رفتار خودآرشیوی اعضای هیأت علمی علم اطلاعات و دانش‌شناسی. *تعامل انسان و اطلاعات*، ۱(۲): ۱۱۸-۱۲۵.
- قدوسی، ف.، موسوی‌پور، ن.، فقیهی، ع. (۱۳۹۶). پدیدارشناسی: رویکردی نوین در فهم برنامه درسی. *نوآوری‌های آموزشی*، ۱۶(۲): ۱۲۷-۱۴۶.
- الماسی، ک.، جمالی‌مهمونی، ح.، یوسفی، ا. (۱۳۹۵). تحلیل دیدگاه‌های پژوهشگران مؤسسه تحقیقات واکسن و سرم‌سازی رازی در خصوص اثر تحریم‌های خارجی بر ارتباطات علمی و فعالیت‌های پژوهشی. *پژوهش‌نامه علم‌سنجی*، ۲(۳): ۲۷-۴۲.
- محمدپور، ا. (۱۳۹۰). روش تحقیق کیفی ضد روش: مراحل و رویه‌های علمی در روش‌شناسی کیفی. تهران: انتشارات جامعه‌شناسان، ج ۲.
- محمدپور، ز.، کیاکجوری، د.، رحمتی، م. (۱۴۰۱). ارائه مدل کنش حسابگرانه با رویکرد تحلیل محتوای متنی. *تحقیقات و نظریه‌های نوین مدیریتی*، ۱(۱): ۷۲-۹۳.
- نوروزی چاکلی، ع. (۱۳۹۰). آشنایی با علم‌سنجی (مبانی، مفاهیم، روابط و ریشه‌ها). تهران، سمت.
- نیازمند، م.، ابراهیمی، س.، جوکار، ع. (۱۳۹۵). بررسی تطبیقی میزان استفاده پژوهشگران کشورهای خاورمیانه از شبکه‌های اجتماعی علمی. *دانش‌شناسی*، ۹(۳۴): ۱۰۱-۱۱۱.
- یعقوبی‌ملال، ن.، جمالی‌مهمونی، ح.، منصوریان، ی. (۱۳۹۵). تعامل‌ها و انگیزه‌های اطلاعاتی دانشمندان در شبکه حرفه‌ای ریسرچ‌گیت. *پژوهش‌نامه علم‌سنجی*، ۲(۳): ۴۳-۵۶.

References

- Almasi, K., Jamali Mahmoudie, H. & Yousefi, A. (2016). Analysis of Razi Vaccin and Serum Scientific Institute Re-earchers' Viewpoint on Impact of Foreign Sanctions on Scientific Communications and Research Activities. *Scientometrics Research Journal*, 2(3): 27-42. <https://doi.org/10.22070/rsci.2016.467> [in persian]
- Anari, F., Asefi, A. & Riyahinia, N. (2013). Using of social networking tools in sharing knowledge by librarians of University of Isfahan. *Journal of Knowledge Studies*, 6(20): 9-24. [in persian]
- Asadi, H., Naghshineh, N. & Nazari, M. (2015). An investigation of Iranian scholars' visibility in the scientific social media or networks: A case study of University of Tehran Scientific Board members. *Academic Librarianship and Information Research*, 49(3): 321-337. <https://doi.org/10.22059/jlib.2015.57949> [in persian]
- Asnafi, A.R. (2015). Reviewing shahid Beheshti university Scholars' presence in ResearchGate. *Human Information Interaction*, 2(3): 61-70. [in persian]

- Asnafi, A.R., Salami, M., Sayyah Baragard, M. & Hosseini Ahangari, S. (2015). Presence of Ahavz Universities (Medical Science, Azad and Governmental) Scholars Iranian Library and Information Science Scholars in Academic Social Network: Research Gate. *Educational Development of Judishapur*, 6(1): 67-73. [in persian]
- Bakhshi, S.I. & Gutam, S. (2013). *Scholarly Communication through Social Networks: A Study*. In: International Conference on Asian Digital Libraries (pp. 178-179). Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-03599-4_23
- Batooli Z. & Nazari M. (2014). The Features of Social Research Network for Facilitating Research Activities from Medical Sciences Researchers' Perspective. *Payavard Salamat*, 8(4): 316-331 [in persian]
- Batooli, Z. (2017). The relationship between Web of Science and ResearchGate indicators of Iranian researchers' top papers. *Iranian Journal of Information Processing and Management*, 33(1): 161-184. [in persian]
- Biranvand, A. & Shanbedi, Z. (2022). Investigating the effect of Altmetrics index of ResearchGate social network on research activities of Iranian authors and researchers in the field of nursing in databases. *Knowledge Retrieval and Semantic Systems*, 9(30): 21-40. [in persian]
- Biranvand, A., Samie, M.E. & Rahmaniyan, S. (2021). Investigating the Relationships between Activity of Iranian Producers in the Field of Business Management in Social Networks with the Scientometric Indices of Databases. *Knowledge Retrieval and Semantic Systems*, 8(26): 29-50. [in persian]
- Boudry, C. & Durand-Barthez, M. (2020). Use of author identifier services (ORCID, ResearcherID) and academic social networks (Academia. edu, ResearchGate) by the researchers of the University of Caen Normandy (France): A case study. *Plos one*, 15(9): e0238583. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0238583>
- Boyd, D.M. & Ellison, N.B. (2008). Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13: 210-230. <https://doi:10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x>
- Chakraborty, N. (2012). *Activities and Reasons for Using Social Networking Sites by Research Scholars in NEHU: A Study on Facebook and Research Gate*. In: 8th Convention Planner. Sikkim University Gangtok. Available at: <https://ir.inflibnet.ac.in/bitstream/1944/1666/1/3.pdf>
- Corvello, V., Chimenti, M.C., Giglio, C. & Verteramo, S. (2020). An investigation on the use by academic researchers of knowledge from scientific social networking sites. *Sustainability*, 12(22): 9732. <https://doi.org/10.3390/su12229732>
- Creswell, J.W. (2007). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches* (3rd ed.). Sage Publication.
- Devi, B.M. & Yameena, A. (2015). Science communication through social networking sites. *SRELS Journal of Information Management*, 52(5): 337-344.
- Duke, L. & Jordan, K. (2011). *Social Networking Sites and their role in Scholarly Communications*. Study for Centre for Research Communications, University of Nottingham (1-35). Available at: http://crc.nottingham.ac.uk/projects/rcs/Social_Networking_Report-Duke%26Jordan.pdf
- Ebrahimi, S., Salimi, G., Anbaraki, S. & Zare, H. (2020). The patterns and behaviors of

- researchers' knowledge sharing in scientific social networks: A Case Study of Research Gate' Question and Answer System. *Human Information Interaction*, 7(1): 56-70. [in persian]
- Elsayed, A.M. (2015). The Use of Academic Social Networks Among Arab Researchers A Survey. *Social Science Computer Review*, 64(2): 542-642. <https://doi.org/10.1177/0894439315589146>
- Fahimnia, F. & Montazeri, F. (2014). Effective Triggers and Barriers of Self-archiving Behavior Displayed by Knowledge and Information Sciences' faculty members in Iran. *Human Information Interaction*, 1(2): 118-125. [in persian]
- Ghoddousi, F., Mousapour, N. & Faghihi, A. (2017). Phenomenology: A new approach in understanding the curriculum. *Educational Innovations*, 16(2): 127-146. [in persian]
- Hariri, N. & Anbari, A. (2013). Evaluation of Persian professional web social networks' Features, to Provide a Suitable solution for optimization of these networks in Iran. *Iranian Journal of Information processing and Management*, 28(2): 455-477. [in persian]
- Hariri, N. (2011). *Principles and methods of qualitative research*. Tehran: Islamic Azad University, Science Research Branch. [in persian]
- Hunter, P. (2020). The growth of social media in science: social media has evolved from a mere communication channel to an integral tool for discussion and research collaboration. *EMBO reports*, 21(5): e50550. <https://doi.org/10.15252/embr.202050550>
- Kalb, H., Pirkkalainen, H., Pawlowski, J. & Schoop, E. (2011). *Social Networking Services as a Facilitator for Scientists' Sharing Activities*. ECIS 2011 Proceedings. Available at: <http://aisel.aisnet.org/ecis2011/267>
- Kelly, B. & Delasalle, J. (2012). Can LinkedIn and Academia. edu enhance access to open repositories? *Impact of Social Sciences Blog*. Available at: <http://eprints.lse.ac.uk/52048/>
- Khalili, L. (2016). Participation of Iranian Medical Universities in ResearchGate. *Health Information Management*, 13(4): 273-279. [in persian]
- MacMillan, D. (2012). Mendeley: Teaching scholarly communication and collaboration through social networking. *Library Management*, 33(8): 561-569. <https://doi.org/10.1108/01435121211279902>
- Madhusudhan, M. (2012). Use of social networking sites by research scholars of the University of Delhi: A study. *International Information and Library Review*, 44(2): 100-113. <https://doi.org/10.1080/10572317.2012.10762919>
- Mason, S. & Sakurai, Y. (2021). A ResearchGate-way to an international academic community? *Scientometrics*, 126: 1149-1171. <https://doi.org/10.1007/s11192-020-03772-3>
- Mason, S. (2020). Adoption and usage of Academic Social Networks: a Japan case study. *Scientometrics*, 122(3): 1751-1767. <https://doi.org/10.1007/s11192-020-03345-4>
- Mazurek, G., Gorska, A., Korzynski, P. & Silva, S. (2022). Social networking sites and researcher's success. *Journal of Computer Information Systems*, 62(2): 259-266. <https://doi.org/10.1080/08874417.2020.1783724>
- Mohammadi, E. & Thelwall, M. (2014). Mendeley readership altmetrics for the social sciences and humanities: Research evaluation and knowledge flows. *Journal of the Association for Information Science and Technology*, 65(8): 1627-1638. <https://doi.org/10.1002/asi.23071>
- Mohammadpour, A. (2012). *Qualitative research method Counter Method: the practical stages and*

- procedure in Qualitative methodology*. Tehran: Jame'e Shenasan Publications. [in persian]
- Mohammadpour, Z., Kiakjouri, D. & Rahmati, M. (2022). Presenting an accounting action model with a textual content analysis approach. *Journal of Public Administration Researches & Novel Theories (JPART)*, 1(1): 72-93. [in persian]
- Morris, M.R., Teevan, J. & Panovich, K. (2010). *What do people ask their social networks, and why? A survey study of status message Q&A behavior*. In: Proceedings of the SIGCHI conference on Human factors in computing systems (pp. 1739-1748). <https://doi.org/10.1145/1753326.1753587>
- Nandez, G. & Borrego, A. (2013). Use of Social Networks for Academic Purposes: a Case Study. *The Electronic Library*, 31(6): 781-791. <https://doi.org/10.1108/EL-03-2012-0031>
- Niazmand, M., Ebrahimi, S. & Jowkar, A. (2016). A comparative survey on the usage rate of the online Scientific Social Networks by Middle East countries' researchers. *Journal of Knowledge Studies*, 9(34): 101-111. [in persian]
- Noroozi Chakoli, A. (2013). *Introduction to Scientometric (Foundations, Concepts, Relations & Origins)*. Tehran: Organization for researching and composing university textbooks in humanities (SAMT). [in persian]
- Patton, M.Q. (2002). *Qualitative research & evaluation methods*. sage.
- Ponte, D. & Simon, J. (2011). Scholarly communication 2.0: Exploring researchers' opinions on Web 2.0 for scientific knowledge creation, evaluation and dissemination. *Serials review*, 37(3): 149-156. <https://doi.org/10.1016/j.serrev.2011.06.002>
- Rahmani, M., Noroozi Chakoli, A. & Asnafi, A.R. (2018). Expectations of engineering researchers in University of Tehran from ResearchGate as an academic social network. *Iranian Journal of Information Processing and Management*, 33(2): 707-726. [in persian]
- Roodbari, N. (2016). *Evaluation of Urmia University faculty members' use of social networks and their role in information needs*. Master Thesis. Tehran: Alzahra University. [in persian]
- Salimi, M. & Sharafi, R. (2015). *Examining the structure and dimensions of the qualitative research method of phenomenology*. In: Tehran: International conference on Humanities, Psychology and Social science. Retrieved November 23, 2023 from: sid.ir/paper/836061/fa [in persian]
- Sharif Moghaddam, H., Miri, A. & Salami, M. (2018). Activity of faculty members in scientific social networks: Fields, requirements, barriers, and factors affecting. *Librarianship and Information Organization Studies*, 29(3): 153-171. [in persian]
- Shirzad, M., Mousavi Chalak, A., Ziaei, S., Sohieli, F. & Salami, M. (2022, Online Published). Identify the effective factors of improving relevance in information retrieval in scientific social networks. *Sciences and Techniques of Information Management*, (in-press). [in persian]
- Sotodeh, H. & Saadat, Y. (2015). Surveying the Iranian Chemists' Attitude toward Membership in Social Research Networks. *Human Information Interaction*, 2(3): 1-12. [in persian]
- Stephen, G. & Yadav, U. (2020). Social Scientist Perception and Attitude about the Academic Social Networking Site of Researchgate. *Library Philosophy and Practice (e-journal)*. Available at: <https://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/4402/>
- Thelwall, M. & Kousha, K. (2013). Academia.edu: Social Network or Academic Network? *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 65(4): 721-731. <https://doi.org/10.1002/asi.23038>

- Van Manen, M. (1997). *Researching lived experience: Human science foran action sensitive pedagogy* (2nd Ed.). London, Canada: The Althouse Press.
- Van Noorden, R. (2014). Online collaboration: Scientists and the social network. *Nature news*, 512(7513): 126-129. <https://doi.org/10.1038/512126a>
- Yaghoubi Malal, N., Jamali Mahmoei, H. & Mansourian, Y. (2016). Motivations and Information Interactions of Scientists in Re-earchGate. *Scientometrics Research Journal*, 2(3): 43-56. [in persian]
- Yan, W., Zhang, Y., Hu, T. & Kudva, S. (2021). How does scholarly use of academic social networking sites differ by academic discipline? A case study using ResearchGate. *Information Processing & Management*, 58(1): 102430. <https://doi.org/10.1016/j.ipm.2020.102430>